

Magyarország-Románia INTERREG IIIA / Phare CBC Program és Magyarország-Szerbia és Montenegró Határon Átnyúló Együttműködési Program 2004-2006

HU-RO-SCG-1/306 – Tematikus turisztikai útvonal-csoportok kialakítása a DKMT Eurorégióban

PROCENA POTENCIJALNIH DESTINACIJA U VOJVODINI

I. FÁZIS – A LEHETSÉGES IDEGENFORGALMI PONTOK NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE

Novi Sad, novembar 2006.

FACULTY OF SPORT AND TOURISM – Tims.

Novi Sad

Serbia

www.tims.edu.yu

SPORT ÉS IDEGENFORGALMI KAR – TIMS, ÚJVIDÉK

MUNKÁS U. 30.a (RADNIČKA 30a)

Telefonszám: +381 21/530-633

Team :

Sonja Prentović - secesion

Aleksandra Trifković – industrial heritage

Jelena Krneta - folklor

Ivana Volić – spa and wellness

Manager of Pprojekt

Prof dr Dragica Tomka

A projektum első fázisának az volt a célja, hogy azonosítsa a négy tematikus turista útvonal lehetséges helyeit.

Kiválasztásuk fő kritériumai az alábbiak voltak:

- a hely jelentős alapvető értéke (kulturális, történelmi, társadalmi, folklór vagy egészségügyi);
- a hely időszerű idegenforgalmi vonzereje – rendezettsége, befogadóképessége a turisták rövidebb vagy hosszabb tartózkodására;
- valamilyen tevékenység, amelybe a turisták bekapcsolódhatnak és a alapvető kulturális, hagyományos, forrásértékeken alapulnak.

A leltár elkészítése e területet ismerő szakembercsoport ismeretei, az erre vonatkozó irodalom, internetes prezentáció, a szakemberekkel való beszélgetések és konzultációk alapján történt, terepszemle nélkül.

A fenti kritériumokat betartva, jegyzékbe venni mindazt, ami az idegenforgalmi kínálatba bekerülhet elv alapján dolgoztunk.

Miután a magyar féllel a területére vonatkozó javaslatait és helykijelölési listáit összehangoljuk, elkészülhet a vajdasági végső helykijelölési lista.

TARTALOMJEGYZÉK

TÚRÁK AZ IPARI ÖRÖKSÉG TÉMAKÖRÉBEN.....	7
BÁCSKA.....	7
<i>Karadorđevo.....</i>	<i>7</i>
<i>Dunacséb - Čelarevo.....</i>	<i>8</i>
<i>Petrőc - Bački Petrovac.....</i>	<i>8</i>
<i>Kölpény - Kulpin.....</i>	<i>9</i>
<i>Kiszács - Kisač.....</i>	<i>9</i>
<i>Horgos - Horgoš.....</i>	<i>9</i>
<i>Zobnatica.....</i>	<i>10</i>
<i>Hajdújárás - Hajdukovo.....</i>	<i>11</i>
<i>Csoka - Čoka.....</i>	<i>12</i>
<i>Apatin.....</i>	<i>12</i>
<i>Gyöngysziget - Biserno ostrvo.....</i>	<i>13</i>
<i>Palics - Palić.....</i>	<i>13</i>
<i>Bezdan - Bezdan.....</i>	<i>13</i>
<i>Palona - Plavna.....</i>	<i>14</i>
<i>Cservenka - Crvenka.....</i>	<i>14</i>
<i>Óbecse - Bečej.....</i>	<i>15</i>
<i>Csúrog - Čurug.....</i>	<i>15</i>
<i>Turia - Turija.....</i>	<i>16</i>
<i>Újvidék - Novi Sad.....</i>	<i>16</i>
SZERÉMSÉG - SREM.....	17
<i>Pecsince - Pečinci.....</i>	<i>17</i>
<i>Verdnik - Vrdnik.....</i>	<i>17</i>
<i>Surčin.....</i>	<i>18</i>
<i>Obrenovac.....</i>	<i>18</i>
<i>Mitrovica - Sremska Mitrovica.....</i>	<i>19</i>
<i>Űrög - Irig.....</i>	<i>19</i>
<i>Karlóca - Sremski Karlovci.....</i>	<i>20</i>
<i>Erdővég - Erdevik.....</i>	<i>21</i>
BÁNÁT - BANAT.....	21
<i>Fehértemplom - Bela Crkva.....</i>	<i>21</i>
<i>Nagykikinda - Kikinda.....</i>	<i>21</i>
<i>Versec - Vršac.....</i>	<i>22</i>
<i>Antalfalva - Kovačica.....</i>	<i>23</i>
<i>Györgyháza - Velika Greda.....</i>	<i>23</i>
<i>Pancsova - Pančevo.....</i>	<i>24</i>
<i>Nagybecskerek - Zrenjanin.....</i>	<i>25</i>
FOLKLÓR.....	27
HAJDÚJÁRÁS - HAJDUKOVO.....	27
<i>RÓKA-TANYA I.....</i>	<i>27</i>
PALICS - PALIĆ.....	28
<i>NAGYANYÓ TANYÁJA - MAJKIN SALAŠ I.....</i>	<i>28</i>
<i>VIRÁGOS TANYA - CVETNI SALAŠ I.....</i>	<i>28</i>
<i>TAVANKÚT - TAVANKUT I.....</i>	<i>29</i>
ZOMBOR - SOMBOR.....	30
<i>HORNYÁK APÓ-TANYÁJA - DIDA HORNJAKOV SALAŠ I.....</i>	<i>30</i>
<i>MÉZESCSKALÁCSOS-MŰHELY I.....</i>	<i>30</i>
<i>MŰVELŐDÉSI ÉS MŰVÉSZETI EGYESÜLETEK.....</i>	<i>31</i>

RÉGI MESTERSÉGEK EGYESÜLETE I.....	31
BEZDÁN - BEZDAN.....	32
Novitet-Dunav SELYEMDAMASZTGYÁR I.A.....	32
BÁCSKERTES - KUPUSINA I.....	32
MONOSTORSZEG - BAČKI MONOŠTOR.....	33
SOKÁC NÉPVISELETBE ÖLTÖZTETETT BÁBGYŰJETEREMÉNY I.B.....	33
TOPOLYA - BAČKA TOPOLA I.....	33
TÁJMÚZEUM – FALUSI HÁZ HÁZTÁJIVAL.....	33
KOVÁCS- ÉS BOGNÁRMŰHELY.....	33
HERA NŐEGYESÜLET I.....	34
KELEBIA - KELEBIJA.....	34
MÉNTELEP I.....	34
ÓBECSE - BEČEJ.....	34
FANTAST IDEGENFORGALMI KOMPLEXUM II.....	34
CSENEJ - ČENEJ I.....	35
A 137-ES TANYA.....	35
TANYA:.....	36
ÚJVIDÉK - NOVI SAD.....	37
ATELJE 61 I.B.....	37
VAJDASÁGI MÚZEUM.....	37
ETNOSAROK.....	37
KARLÓCA - SREMSKI KARLOVCI.....	38
RAS KERÁMIAMŰHELY I.....	38
TÁJGYŰJETEREMÉNY.....	38
A ŽIVANOVIĆ CSALÁD MÉHÉSZETI MÚZEUMA II.....	38
JAZAK.....	39
ETNOHÁZ II.....	39
MARADÉK - MARADIK.....	40
ETNOHÁZ I.....	40
NERADIN.....	40
PERKO-TANYÁJA I.....	40
AHOJ GALÉRIA.....	41
NŐEGYLET.....	41
VLADIMÍR URBANČEK.....	41
A SZLOVÁK MATICA MÚZEUMA (MUZEJ MATICE SLOVAČKE).....	41
TÁJMÚZEUM – FALUSI HÁZ.....	41
DUNAGÁLOS - GLOŽAN.....	41
NŐEGYLET II.....	41
BÁCSKERESZTÚR - RUSKI KRSTUR I.....	42
MŰVELŐDÉSI HÁZ.....	42
GYAGYA RUSZIN NÉPI SZÍNHÁZ.....	42
KISHEGYES - MALI IĐOŠ.....	42
KÁTAI-TANYA.....	42
PÉKMÚZEUM - PEKARSKI MUZEJ.....	43
TÁJHÁZ.....	43
MÚZEUM.....	43
BABKA ETNOKÖZPONT.....	44
MOKRIN II.....	45
BOTOS - BOTOŠ I.....	45
VREDNE RUKE (DOLGOS KEZEK) NŐAKTÍVA.....	45
ERZSÉBETLAK - BELO BLATO I.....	46
BÁNÁTI TÁJHÁZ.....	46
NAGYBECSKEREK - ZRENJANIN II.....	46
NÉPMÚZEUM - NARODNI MUZEJ.....	46
ETNOKÖZPONT.....	47
GOLUBINCE - GOLUBINCI II.....	47

A SZECESSZIÓ ÚTJAI	49
I. CSOPORT	50
<i>Szabadka</i>	50
<i>Palics</i>	51
<i>Újvidék</i>	52
<i>Nagybecskerek - Zrenjanin</i>	54
II. CSOPORT	55
<i>Zenta - Senta</i>	55
<i>Zombor – Sombor</i>	56
<i>Apatin</i>	57
III. CSOPORT	58
<i>Beocsin - Beočin</i>	58
<i>Horgos- Kamaráserdő – Horgoš-Kamaraš</i>	58
<i>Sári - Aleksa Šantić</i>	59
IDEGENVEZETŐK	59
GYÓGYTURIZMUS ÉS WELLNESS	60
TERMAL GYÓGYFÜRDŐ, VERDNIK	60
STARI SLANKAMEN GYÓGYFÜRDŐ	62
MAGYARKANIZSA	63
RUSANDA GYÓGYFÜRDŐ	66
A PALICSI-TÓ – REKREÁCIÓS ÖVEZET	67
VILLA BREG SZÁLLÓ, VERSEC	68
A TEMERINI GYÓGYFÜRDŐ	69
AZ ÓBECSEI GYÓGYFÜRDŐ	69

TÚRÁK AZ IPARI ÖRÖKSÉG TÉMAKÖRBE

Jóllehet a múlt század 60-as és 70-es éveiben Vajdaság ipari öröksége részben elpusztult, mégis sikerült megőrizni és ma is megtekinthető a gépek és berendezések egy része. A szóban forgó tárgyak különlegességét bizonyítja az adat, hogy Szerbiában van egy bányagőzgép, amely immár 140 éve megállás nélkül működik, csak addig pihent, amíg Verdnikről átszállították Resavicára, ahol ma is üzemben van, csupán a fa fogaskerekét kell néha kicserélni. Ritkaságszámba menő gépről van szó, amelyet ma már nem csak, hogy többé nem gyártanak, de még a típusát sem őrizték meg sehol, és még kevésbé találni belőle üzemképeset. Az ipari régészet viszonylag fiatal tudományág és a múlt ezzel kapcsolatos sajátos emlékeinek megőrzésén munkálkodik. A mi feladatunk, hogy a megőrzött emlékeket csoportosítsuk, és olyan túrákat alakítsunk ki, amelyen az érdeklődők megismerkedhetnek Vajdaság iparosítási folyamatával.

A könnyebb eligazodás végett az ipari emlékeket a meglétük szerinti térségenként csoportosítottuk, konkrétan Szerémségben, Bánátban és Bácskában, és minden egyes térségen belül a kínálatot városonként tettük meg.

Bácska

Karadordevo

Az Osztrák-Magyar Monarchia állami tulajdonként 1885-ben alapította. 6000 hektáros saját tulajdonú földterülettel rendelkezik. A hely mintegy 50 km-re fekszik a tartományi székvárostól, Újvidéktől. A helyhez kapcsolódó érdekesség, hogy csupán itt látható a *nónius* fajta ló, ugyanis Európában egyedül ezen a helyen él.

Szálláshely: *Diana* vadászház (bungalók)

Események: Május elsejei ünnepély

Kapcsolat: 021/765-254, 021/765-018

Kinek: Gyermekes családok számára, mert itt mindenki találhat valamit a maga számára.

Dunacséb - Čelarevo

A söréről és kastélyáról nevezetes település Palánka közelében fekszik, a sörgyár és a kastély pedig a híres Dunderski grófi családról ismert. A sörgyárat 1892-ben alapították, ma a dán *Karlsberg* Társaság tulajdonában van. A sörgyár kapacitása 130 millió liter sör. Az 1832-ből származó kastély, amelyben kivételes bútorgyűjtemény kapott helyet, nyitva áll a látogatók számára.

Szálláshely: Čelarevo Szálló

Kapcsolat: 021/3303-900

A sörkedvelők és az ipari örökség és a modern időkig tartó fejlődése iránt érdeklődők számára.

Petróc - Bački Petrovac

A szlovák lakosságáról ismert település a kis manufaktúrák hagyományát ma is az ipari termelés gyökereként őrzi. Az AHOJ egyesület lehetővé teszi a turisták számára, hogy a maguk készíttette emléktárgyakat hazavihessék. Itt lehetőség van varrótanfolyamot, vagy gölöncsériskolát végezni. Petrócön van a Szlovák matica, amelyet szintén meg lehet látogatni.

Elszállásolás: Vadászlak, 021/781-434

Kapcsolat: 063/7113946

Események: szlovák népiünnepély augusztus elején

Kinek: gyermekes családok számára

Kölpény - Kulpin

Európának ebben a részében egyedülálló mezőgazdasági múzeum éppen itt a vajdasági Kölpényben található. A múzeum nagy számú régi gépet őriz, megtekinthető a régi gabonaraktár, maga a múzeumépülete is nagyon vonzó, ugyanis ez volt a Dunderski család egykori kastélya. Itt láthatók az újvidéki Konyhakertészeti és Földművelési Intézet mintaparcellái 150 ritka növényfajtaival.

Szálláshely: lásd Petrőcnél

Kapcsolat: 021/786-562

Kinek: mindenkinek, akik érdeklődik a régi gépek iránt

Kiszács - Kisač

A Vozar család gazdaságában vannak az első parcellák, amelyeken vegyszerek nélkül termesztik a konyhakerti veteményeket. Szerbiában ők kaptak elsőként tanúsítványt a talaj kifogástalanságáról.

Kapcsolat: www.danubegreenways.com

Kinek: akiket érdekel az egészséges táplálkozás és a mezőgazdaság

Szálláshely: lásd Újvidéknél

Horgos - Horgoš

A horgosi VITAMIN az ország egyetlen vállalata, amely paprika szaporítóanyagot termel. Ezen a vidéken a paprikatermesztés hagyománya a XIX. századra vezethető vissza. A múltban a paprikát hagyományos módon szárították és őrölték. A mai termelési folyamat korszerűbb, de megmaradtak egyes régi üzemrészek és szárítók...

A VITAMIN-nak ma lehetősége van üzemében turistákat fogadni., erről azonban az igazgatóbizottság fog dönteni, hiszen élelmiszeripari létesítményről van szó, amelyben a látogatásokat illetően nem árt az óvatosság.

Kapcsolat: 024/792-040

Szálláshely: *Vinski dvor* panzió 024/753-261

Jolly panzió 024/792-521

Zobnatica

Két évszázados méntelep. Európa egyetlen lovászati múzeuma. Itt látható a kovácsműhely múzeum, a vonzó lovarda. A ménteleptől három kilométerre áll a régi szélmalom etnogyűjteménnyel.

Kapcsolat: 024/715-842, 024/712-514

Szálláshely: a *Jadran és Kaštel* szállók

Események: zobnaticai lovasjátékok szeptember második hetében

Kinek: családoknak és minden lovak iránt érdeklődőnek

Hajdújárás - Hajdukovo

Ezen a településen még él az olajsajtolás hagyománya. A *Suncokret* üzemrészlegeiben követhető az olaj hidegsajtolása, valamint a vajkészítés tökolajból, és sok más tevékenység. A vendégeknek lehetőségük van makrobiotikai recept alapján édes energiarudakat készíteni. Dolgozhatnak a 120 évesnél régebbi préseken is.

Kapcsolat: 064/1815423

Szálláshely: *Lira Szálló*, Hajdújárás, 024/753-037

Kinek: mindenkinek, aki részt akar venni a munkafolyamatban

Csóka - Čoka

A Csókai pincegazdaság az országban a legvonzóbb ilyen fajta létesítményekhez tartozik. 1903-ban alapították, hét ú.n. hideg utcája van, a látogatók számára ezen a helyen a legérdekesebb a nagy hordó, amelyben az egykori gazda összejöveteleket tartott.

Szálláshely: Ždrebac, 023/71-102

Kapcsolat: 024/546-555

Kinek: borivóknak

Apatin

Az Achmann sörgyárat 1756-ban alapították. Többször rekonstruálták, de a régi épület egyes részeit megőrizték. A sörgyár 2006-ban megnyitotta kapuit azok előtt, akik szeretnék megcsodálni az egykori sörgyártási folyamatot.

Szálláshely: Zlatna krana (Aranykorona) csárda, 025/ 773-731, Vojvodina Szálló: 025/ 773-262

Események: halászünnepség augusztusban

Kapcsolat: 025/ 773-070

Kinek: sörkedvelőknek

Gyöngysziget - Biserno ostrvo .

A tiszai szigeten található a francia származású Rohonczy gróf kastélya és pincéje. Jelenleg a *Sokolac* gyár tulajdonában van. Egykor a sziget a csak ezen a helyen és sehol máshol előállított exkluzív borfajta exportőre volt. A létesítmény felújításra vár, ennek ellenére még mindig vonzó.

Bővebb információk: www.serbiatourism.org

Palics - Palić

A palicsi Pincegazdaság az egykori mezőgazdasági iskola helyén alakult 1986-ban. Ma a *Si&Si* csoport tulajdonában van. A borkultúra egyik érdekes emlékhelyét képviseli.

Szálláshely: *Park* és *Jezero* Szálló, 024/ 753-112

Kapcsolat: 024/ 753-211

Kinek: borivóknak

Bezdan - Bezdan

- A bezdáni Selyemdamasztgyár, ahol ma is 1871-ből származó szövőszékeken szőnek, állami védelem alatt áll. Előzetes megbeszélés alapján megtekinthető a gyár, selyemdamasztot jutányos áron lehet vásárolni. A belépés ingyenes..

Kapcsolat: 025/810-137

- A bezdáni zsilip, az ún. "slajz" 1856-ban épült. Ez volt Európában az első építmény, amelynek víz alatti és víz feletti részét is betonból építették. Itt van még két reverzibilis szivattyúállomás a Bezdan 1 és a Bezdan 2.

www.somborvaros.org

- Telecskán a Dohánymúzeum a Kovács család tulajdonában, amely 150 éves hagyományra tekint vissza a dohányfeldolgozásban. A belépés díjtalan.

Kapcsolat: 025/864-082

Szálláshely: *Srećko* csárda 025/810-200

Esemény: Old timer felvonulás szeptemberben.

Palona - Plavna

A szivattyútelep 1912-ben felváltotta az 1844-ből származó vajszkai telepet. Akkor két 300 lóerős motorja volt, és mintegy 130 km hosszúságú csatornahálózatot ástak ki. Ma is működik Vajdaság egyik igen attraktív szivattyúállomása.

Forrás: A Mosztonga és Nyugat-Bácska vizei, Pčesa 1998.

Cservenka - Crvenka

A cukorgyár 1912-ben épült angol-magyar tőkebefektetéssel. E vidék cukorgyártásának hagyományait folytatta, egyes régi üzemrészlegek ma is megvannak. Tervben van a gyár megnyitása a nyilvánosság számára.

Kapcsolat: 025/731-467

Szálláshely: *Rodić* Szálló, Kula, 025/752-210

Óbecse - Bečej

A Duna-Tisza-Duna-csatorna zsilipje a XIX. században, az akkor mindössze 24 éves Albert Heinz tervrajza alapján épült impozáns létesítmény. Vonzó hely, látogatható.

www.becej.co.yu

A *Fantast* - egykor a Dunderski család tulajdona - ma a *Bečej* Mezőgazdasági-ipari Kombinát tulajdonában levő 65 hektáros területen, kastély, méntelep, lovaglóiskola.

Kapcsolat: 021/811-030

Kinek: családoknak és mindenki másnak is

Szálláshely: *Bela lađa* (Fehér ladik) Szálló, 021/815-608

Események: Magyar gyermekfolklor fesztivál, Májusi Játékok

Csúrog - Čurug

A Zsablya községi település szélmalma 1843-ban épült fel Magyarországon, és innen szállították át vízi úton Vajdaságba. Teljes egészében megőrizték és megtekinthető.

Szálláshely: GRAND Csúrog, Péter király (Kralja Petra) u. sz.n.

Bővebb információ : www.vojvodinaonline.com

Turia - Turija

Kolbászáról ismert dél-bácskai település. Az évszázados hagyományra visszatekintő kolbászkészítés a *turiai kolbászfesztiválon* jut kifejezésre, amelyet minden évben február utolsó hetében tartanak meg, immár negyed évszázada. A falu vágóhídja, amelyben a híres turiai kolbász készül Milan Medurić tulajdona. Miután a kolbászt sikerül sajátos márkaként szabadalmazni, a vágóhidat megnyitják a turiai kolbászkészítési-eljárás iránt érdeklődők előtt.

Kapcsolat: 021/731-279, Turia

Események: Turiai kolbászfesztivál, február utolsó hete

Kinek: ínyenceknek

Újvidék - Novi Sad

Vajdaság székvárosa. Az első világháború előtt itt selyemipar, repülőipar (itt építették meg az ország első repülőgépét) stb. volt. Sajnos a két háborút követően kevés maradt meg a szemlélők számára. A városnak ma modern ipara van, csupán néhány hely idézi a múltat.

- Az újtelepi rendezőpályaudvar. Tervben van áthelyezése, de ma még a Kornelije Stanković utcában vár felújításra.

- A *Niva* gyárat 1920-ban alapították kötszergyárként. Ma régi, helyenként lepusztult épületrészek együttese, amely a szemlélőt még ma is emlékezteti egykori impozáns voltára. Némely régi épület üresen áll, ezért különféle célokra lehetne felhasználni.

Kapcsolat: 021/520-878

- *Manual* - a bőrfeldolgozás hagyománya e vidék védjegye, sosem volt hiány jó mesterekből. Ma az egyik legvonzóbb "showroom", ahol megtekinthető a bőrből készülő gyönyörű darabok létrejötté, az újvidéki *Manual* cég tulajdona.

Bővebb információ: www.manual.co.yu

Újvidék környékén még Zsablyán és Kabolon vannak szép szivattyútelepek.

Szálláshely: Putnik Szálló, Salaš 84 (84-es tanya)

Bővebb információ: TOV Mihailo Pupin u. 6. Újvidék, 021/452-910

Szerémség - Srem

Pecsince - Pećinci

Jeremije apó kenyérmúzeuma. Az egyetlen hely, ahol figyelemmel kísérhető a kenyérsütés a magtól az asztalra kerüléséig. A kenyérsütésben is részt lehet venni, továbbá megtekinthetők a kenyérsütéshez elengedhetetlen gépek.

Kapcsolat: 022/86-141

Szálláshely: Obrež, Obedska bara, 022/88-622

Események: falubúcsú augusztus első hétvégéjén

Kinek: elsősorban gyermekes családok számára

Verdnik - Vrdnik

Egykori bányászfalu, amelyben a szén kiaknázása 1804-ben kezdődött. Kellemes hely ú.n. bányászházzal. Megtekinthető hogyan éltek egykor a bányászok, hogyan ereszkedtek le a tárnákba, hol maradt abba a bányászat 1965-ben a termálvíz feltörése miatt.

Szálláshely: Vrdnik Szálló, 022/465-122

Surčin

A Belgrád külterületén fekvő település a XIX. század végén épült, megőrzött *régi malma* ma a Centropromet vállalat tulajdona.

- Progaron a víztorony ugyancsak érdekességszámba menő hely, közelében több régészeti lelőhely van.
- Boljevcin az impozáns torony látogatható.

Kapcsolat: 011/ 843-214, Surčin .

Szálláshely: *Stari mlin (Öreg Malom)* Szálló

Obrenovac

A malmot Avram Simić 1890-ben alapította az 1870. évi vízimalom helyén. Teljességében megőrizték, látogatható.

- A Nikola Tesla Hőerőmű e vidék egyik vonzerje. 1970-ben épült, ma az állam villanyenergiájának 60 százalékát adja. Idegenvezetővel túrák tehetők, de lehetséges körséta is kurblival működő régi busszal, amelyet több hazai filmben használtak.

Kapcsolat: 011/872-6538 Društvo ekologa (Ökológiai Társaság) Obrenovac

Szálláshely: *Obrenovac* Szálló, 011/ 827-1039

Mitrovica - Sremska Mitrovica

Az Október 20-a Sörgyárát - szerbia egyik legrégebb sörfőzdéjét – a XIX. században alapították, 1930-ban gőzüzemű sörgyár lett 2000 hektoliteres kapacitással. 1930-ban saját, az ún. mitrovicai sört főzték itt. Ma a gyár a Belgrádi Söripar tulajdona.

Kapcsolat: 011/369-2983

A vasútállomás 1907-ben épült, a megőrzött régi épület a modern vasútállomás mögött helyezkedik el. A ma üresen álló főépület és körülötte a több kisebb faház az elmúlt időkre emlékeztet, és mindössze 20 méterre az új vasútállomás forgatagától békés oázis.

Kapcsolat: 022/221-444, mitrovicai vasútállomás

A város egyébként érdekes olyan szempontból is mint a római császárság egykori fővárosa, több megtekinthető régészeti lelőhelye és múzeuma van.

Szálláshely: *Sirmium Szálló*, 022/226-333

Ürög - Irig

- Az Ürögi Borospince az 1929-ben alapított borászszövetkezet után létesült. Egy évvel később 50 vagon kapacitású pince épült.

- A malom 1924-ben épült, és 1950-ben újították fel. Az ürögi autóbusszállomás mellett áll.

Szálláshely: *Vojvodina Motel*, 022/463-008

Esemény: ürögi csősznapok, szeptember 18-22.

Kapcsolat: Ürög község, 022/461-010, TOI 022/461-878

Karlóca - Sremski Karlovci

A Živančević család méhészeti múzeuma 1968-ban létesült. Bemutatja a hagyományos és a korszerű méhészkedést. Több érdekes kiállítási tárgy, pl.: templom alakú kaptár stb. tekinthető meg.

Kapcsolat: múzeum 021/882-127

- Karlócai Borpince. A vidék nagy múltú borászata nyomán számos borpince nyílt, amelyek ma jobbra karlócai családok tulajdonában vannak. Természetesen ebben a kategóriában nem kell elfeledni a Karlócai Püspökség híres pincéit sem.

Szálláshely: *BOEM* Szálló, 021/881-038

Kapcsolat: TO Karlovci, 021/882-127

Erdővég - Erdevik

Az Erdővégi Borgazdaság. A vidék hírnevét a XVIII. században szerzi, amikor is a legnagyobb szerb borászatot (NAVIP) alapító Moser úr éppen itt kezdett szőlőtermesztésbe. Kevésbé ismert adat, hogy a NAVIP éppen itt kezdte meg a bor előállítását, nem pedig Zimonyban, ahogyan azt sokan hiszik. A borgazdaság szépen rendezett pincéje a három környékbeli tó közelében van. A borgazdaság magántulajdonban van, és várhatólag megnyitja kapuit a látogatók előtt.

Kapcsolat: 022/752-962, Erdővég

- Emilienhof (Emília-major)

A XVII. században ezen a helyen állt a római pápával közeli rokonságban levő Odeskalski nemesek birtoka. A kastélyból tanya lett, csak az Emília-major maradt meg emlékeztetőül azokra az időkre, amikor még itt nemesi birtokok voltak. A birtokot a *Sremski borac* (*Szerémségi harcos*) Mezőgazdasági Kombinát vette meg, ma pedig az *Agroseme* Társaság tulajdona.

A faluban még áll az öreg malom és a gabonaraktárak.

Esemény: az Úr színeváltozás, augusztus végén .

Bánát - Banat

Fehértemplom - Bela Crkva

A múltban Vajdaságnak nagy selyempára volt. Ezekre az időkre emlékeztet néhány selyemgyár, amelyiknek egyike Fehértemplomban van, de nem ez az egyetlen vonzerő ezen a vidéken, van itt hét mesterséges tó, amelyek minden évben nagy számú vendéget vonzanak ide.

Kapcsolat: Község 013/851-244

Szálláshely: *Zeleni dvor* (Zöld major) tanya 064/2327450

Események: Virágkarnevál, minden évben június végén

Nagykikinda - Kikinda

A "Suvačának" (szárazmalom) nevezett régi malom 1899-ben épült, abban az időben a 100 kg liszt kapacitás, amennyi a malomé volt, nagy teljesítménynek számított. Ma rajta kívül még egy

ilyen típusú malom maradt meg Európában. A jövőben lisztmúzeumot szándékoznak benne nyitni. Ma is jó állapotban van és szép vonzerő.

Kapcsolat: 0230/21-303

Az ország legnagyobb és legjelentősebb téglagyára, a *Toza Marković* 1862-ben alakult meg. Ma korszerű termelő üzem, amely a berendezései mellett a gyárudvarban lelt mammutcsontvázval is dicsekedhet.

Kapcsolat: 0230/23-525

Szálláshely: *Narvik Szálló*, 0230/23-910

Versec - Vršac

Sörgyár. Az első sörfőzde 1720-ban létesült, 1859-ben átkerült Jovan Zoffmann tulajdonába, 1888-ban felújították, 1913-ban pedig 300 hektoliteres kapacitással gőzüzemű sörfőzde lesz belőle.

Kapcsolat: 013/822-525

- Helvecija, ezen a helyen már 1880-ban svájci idetelepült kezdte meg a borászatot, amely elterjedt. Ma ez borozó- és pihenőhely.

Kinek: bor- és sörivóknak

- A Jasenovo (Karasjeszenő) vasútállomás az ország egyik legvonzóbb vasúti megállóhelye.

Szálláshely: *Srbija Szálló*

Kapcsolat : Versec község, 013/830-435

Antalfalva - Kovačica

A naivfestészetéről ismert faluban más néznivaló is akad, például a vasútállomás, amely a környékben a legszebbik.

- Malom Újozorán (Uzdin)
- Torontálvásárhelyen a téglagyár

Kapcsolat: 013/661-122

Község: 013/661-295

Györgyháza - Velika Greda

A környék egykori téglagyárai közül csupán a *Heinemann* néven ismert gyár maradt fenn jó állapotban. A településen megtekinthető az 1889-ben épült vasútállomás, a legérdekesebb mégis

a szintén 1889-ben épült malom, amely 1932-től villanyáramot termelt a településnek, ami abban az időben viszonylag jelentős vívmánynak számított, hogy egy ekkor helynek saját villanytelepe van.

Kapcsolat: Györgyháza közigazgatása, Putnik (Putnik vajda) 58.

Pancsova - Pančevo

A Belgrád tözsomszédságában fekvő város ipari zónája talán a legfejlettebb az országban.

- A ritkaságszámba menő dunai világítótornyok az ipari övezet közelében
- A selyemgyár, valamikor kokonfelvásárlóhely, valamint eladóhely volt, ma a régi selyemgyárkomplexumként ismert.
- A vörös gabonátároló raktár 1875-ben épült a Duna mellett, hogy leegyszerűsítse a gabonának a folyóhoz szállítását.
- A Weifert Sörgyárat 1722-ben alapították, sokáig ez volt az egyetlen hely, ahol alsó erjedésű sört főztek.

www.weifert.co.yu

A városban megtekinthető egyéb létesítmények:

- a Tesla izzólámpa gyár 1930-ból
- a sörpalackozó
- az üveggyár
- a víztorony

Bővebb információ: www.pancevo.com

Szálláshely: *Tamiš Szálló*, 013/342-622, *Miss Szálló*, 013/ 46-465

Események: pancsovai karnevál a július és augusztusi időszakban, rétesfesztivál szeptember elején

Nagybecskerek - Zrenjanin

Sörfőző hagyományáról ismert hely. Minden év szeptemberében Sörnapokat tartanak, a hely igazi megismeréséhez azonban érdekes lenne az 1745-ben épült Sörgyárat megismerni, és benne végigkísérni az egykori sörfőzést. A nyilvánosság számára 2007 tavaszán szeretnék megnyitni.

Kapcsolat a sörgyárral: 023/521-813

Nagybecskereken van még az 1899-ben épült *Šinovož*, amely megőrizte és bemutatthatja rég gépsorait.

www.zrenjanin.org.yu

FOLKLÓR

A tanyák, falusi települések és az ott élő emberek teszik Vajdaságot sajátosá, alapozzák meg kulturális identitását. Valamikor a falusi környezetek voltak Vajdaság gazdasági életének letéteményesei, ma pedig idegenforgalmi kínálatának hordozói. Vajdaság falusi környezeteiben az idegenforgalom a domináns mezőgazdasági tevékenység kiegészítőjeként fejlődik. Ezidáig még nem alakultak ki a turistafalvak, ám egyre nő az idegenforgalmi kínálathoz csatlakozó, a hagyományos életmódot, a jellegzetes építőművészetet, a sajátos gasztronómiát és az egyedülálló népművészetet bemutatók száma. Idegenforgalmi szükségletekre újjáéledtek a hagyományos régi tanyák, tájházak és régi mesterségeket szemléltető iparosműhelyek nyíltak, egymást követik a multietnikumú Vajdaság folklórhagyományait bemutató rendezvények. Egyre több háztartás nyújt a turistáknak eredeti falusi környezetben elhelyezési és étkeztetési szolgáltatásokat.

Itt a vajdasági folklórörökség jelenlegi idegenforgalmi kínálatát, valamint a legvonzóbb falvak és tanyák újraéleszthető potenciáljait ismertetjük. Mindegyik pontot az általunk javasolt prioritás szerint **I. vagy II. prioritással** jelöltük meg.

HAJDÚJÁRÁS - HAJDUKOVO

RÓKA-TANYA I.

tájház, múzeum, építés stílus, házi ételek, fürdési lehetőség

A Ludasi-tó keleti partján található, régi időktől kezdve a helyi lakosság találkozóhelye. A "csónakházban", ahogyan egykor a tanyát nevezték, élt a ladikos, aki nagy csónakokkal szállította az utasokat a túlsó partra. A tanyát felújították és egy kb. 800 eredeti, a parasztházakban használatos tárgyat tartalmazó népművészeti gyűjteménnyel gazdagodott. A tanya megőrizte eredeti hármastagolású pannon építkezési stílusát.

A tanyán hagyományos ételkülönlegességeket és házi készítményű italokat szolgálnak fel. A tóban lehet fürödni, csónakázni, horgászni, a környék alkalmas sétára, gyümölcszedésre, kisebb kerti munkák végzésére. A látogatást előre be kell jelenteni. A tanya májustól októberig várja a látogatókat.

PALICS - PALIĆ

NAGYANYÓ TANYÁJA - MAJKIN SALAŠ I.

Etnoétterem, zene, tevékenységek a természetben

Palics központjától északi irányban mintegy 900 méterre, a Palicsi-tó közelében található.

A régi házban kertvendéglős, hagyományos vajdasági étterem működik. Az épület megőrizte eredeti alakját (gémeskút, gazdasági épületek, berendezés). Hagyományos ételkülönlegességeket és házi italokat szolgálnak fel, tamburazene kísérettel.

Tevékenységek: sporthorgászat (halastó, hagyományos a május elsejei horgásztorna), séta, futás (az erdőn át, kitaposott és megjelölt ösvényeken), játszótér, kocsikázás.

Kapcsolat: Econet, Kireška 3., Subotica (Szabadka), 024/41-686, 024/596-064, 064/1223504

VIRÁGOS TANYA - CVETNI SALAŠ I.

A Nagyanyó tanyája mellett épült új létesítmény kapacitása 10 szoba (25 személy részére). Kiegészítő tartalmak: ebédlő, tv-szoba, szauna, kis konditerem, ülésterem, kozmetikai szalon, Maestoso mén, fürdőmedence.

Tevékenységek: fürdés, röplabda, tollaslabda, futball (homokos pálya), basket (egy kosárlabda palánk), terepi lovaglás, lovaglóiskola, wellness programok.

A látogatást ajánlatos bejelenteni. A látogatókat májustól októberig fogadja.

Kapcsolat: 024/753-032, 024/753-130, maestoso@eunet.yu, www.maestoso.co.yu

Rendezvények: Inter-etno fesztivál – Szabadka, augusztus végén/szeptember elején tartják, folklór előadások, régi mesterségek piaca, kiállítások stb. www.nepkor.org.yu. – Dužijanica – Szabadka, július második és harmadik hetében az aratás befejezését jelölő ünnepség csúcspontja a felvonulás www.duzijanica.co.yu.

Szüreti napok és Szabadkai aranykezek (Berbanski dani i Zlatne ruke Subotice) – Szabadka, szeptember derekán kerül megrendezésre a Palić-Ludaš Közvállalat szervezésében 024/753-121, 670-350 www.palic.co.yu.

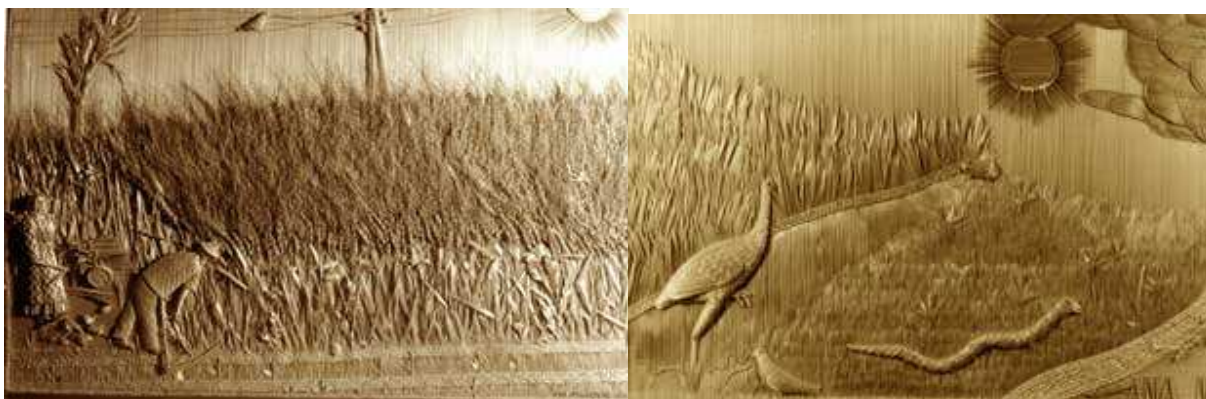
Emléktárgy-vásár - Szabadka, december elején tartják, szervezője a Palić-Ludaš Közvállalat 024/753-121, 670-350 www.palic.co.yu.

TAVANKÚT - TAVANKUT I.

A Matija Gubec Horvát Művelődési Egyesület keretében működik a szalmafonó szakcsoport. Tagjai hetente egyszer a tavankúti általános iskola helyiségeiben, egyszer pedig Szabadkán gyűlnek össze. A szakcsoport egész éven át tevékenyen dolgozik. A Dužijanica aratóünnepség idején (júliusban) Tavankúton szervezik meg a szalmafonók táborát. A tavankúti parókia helyiségeiben megtekinthető az alkotásaiból készült állandó kiállítás, a látogatókat custos kalauzolja. A látogatók megtekinthetik a szalmakép és más termékek megalkotásának folyamatát, sőt óhajuk szerint megszervezhető a műhelymunka és a emléktárgy-eladás. A látogatásokat és tevékenységeket feltétlenül előre be kell jelenteni és meg kell beszélni.

Kapcsolat: HKRD Matija Gubec, Tavankut (Tavankút), Ladislav Suknović, 064/1488163

ZOMBOR - SOMBOR

HORNYÁK APÓ-TANYÁJA - DIDA HORNJAKOV SALAŠ I.

Hornyák apó-tanyája Tanyakedvelők Egyesülete, több mint 100 éves jó minőségű és eredeti családi bútorgyűjtemény, valamint kézműipari termékek. Zombor közelében található. Valamennyi tevékenység a hagyományos tanyai építkezés, e táj kulturális örökségének, a bunyevácok hagyományos életmódjának, a hagyományos tanyasi étkezési és főzési mód, a tanyai élet során kialakult népszokások megőrzésére irányul.

Tevékenységek: a tanyai etnokiállítás megtekintése, fiákerezés, háziállatok megtekintése és etetése, hagyományos tanyai ételek és italok (a látogatók a vendéglátókkal együtt főzhetik az ételeket), lehetőség van továbbá Zombor szervezett megtekintésére, néptáncsoportok és tamburazenekar fellépésére, a környező tanyákon élő asszonyok kézimunkáinak bemutatójára, különféle szabadon választott tevékenységekre (kerékpározás, séta, jószágvetés, futball, röplabda, kosárlabda). A látogatást feltétlenül be kell jelenteni.

Kapcsolat: Hornjak-Mijić Aranka, 063/895-2767, rmijic@eunet.yu,
www.didahornjakovsalas.ravangrad.net

MÉZESCSKALÁCSOS-MŰHELY I.

Ebben a műhelyben 1911 óta folytatják a ma már kihalófélben levő mézeskalácsos-ipart. Mézeskalácsot, nyalókát, cukorkát, gyertyát készítenek. Mindent kézzel állítanak elő. Sok készítmény egyedi. A látogatók csak a mézeskalácsfestést tekinthetik meg, mivel a

termékkészítés eljárása szigorúan őrzött titok. A termékek a helyszínen megvásárolhatók, de Zomborban is van mézeskalácsos-bolt. A látogatást feltétlenül be kell jelenteni.

- Kapcsolat: Stevan Janović (tulajdonos), Branka Radičevića 2, Sombor (Zombor), 025/37-034, 025/27-090

MŰVELŐDÉSI ÉS MŰVÉSZETI EGYESÜLETEK

Vladimir Nazor Horvát Művelődési és Művészeti Egyesület, Venac vojvode Radomira Putnika 26., Sombor (Zombor), 025/38-173, 025/26-019, elnök: Šima Raič, 025/26-094, so.v-nazor@neobee.net, www.v-nazor.org.yu (a képzőművészeti szakcsoport az Egyesület és zombori tanyákon szervezett képzőművészeti táborok keretében kiállítások szervezésével foglalkozik).

A Bunjevačko kolo Polgári Egyesület, Staparski put 10., Sombor (Zombor), 025/28-939, elnök: Đuro Bošnjak, info@bunjevackokolo.org.yu, www.bunjevackokolo.org.yu (az Egyesület által szervezett legjelentősebb programok: az aratás befejeztével tartandó központi bunyevác aratóünnepség, tánccsoportok fellépésével, fiákeres felvonulással, kenyérszenteléssel és az új búzából készült koronával, a bunyevác fonót a római katolikus naptár szerinti Mária-nap utáni szombaton tartják meg).

A Ravangrad Polgári Művelődési és Művészeti Egyesület, Trg Sv. Đorđa 4., Sombor (Zombor), elnök: dr. Milan Božina, 025/442-293, 063/547-838, erdelj@eunet.yu, bozina@eunet.yu,

Sombor Polgári Művelődési és Művészeti Egyesület, Blagojevićeva 90, Sombor (Zombor), elnök: Branko Kunić, 025/22-215, 025/467-196, 064/309-7007

Magyar polgári kaszinó, Venac Petra Bojovića 13., Sombor (Zombor), 025/23-164, elnök: Karcher Erzsébet, mpkzombor@freemail.hu, www.kaszino.org.yu

RÉGI MESTERSÉGEK EGYESÜLETE I.

Az egyesület a hagyományos iparágakat fogja egybe: vitrázs-készítők, kovácsok, szíjgyártók, mézeskalácsosok... Időnként kiállításokat rendeznek. Tervben van az ART Központ megnyitása. Lehetőség van egy-egy mesterség szemléltetésének megszervezésére. A látogatásokat előre be kell jelenteni.

Kapcsolat: 025/28-555, 064/2097808 (elnök)

Rendezvények: a vajdasági nemzeti kisebbségek párostáncainak nemzetközi fesztiválja – Zombor, Sombor Polgári Művelődési és Művészeti Egyesület, augusztus, 064/ 2281-590. Nemzetközi tollasjóság kiállítás – a zombori Mostonga Városi Csarnokban tartják január 27-29., kapcsolat: dr. Zoran Parčetić, 063/775-4775. Nagy bunyevác-sokác fonó – Zombor, február 25-én, szervezője a Vladimir Nazor Horvát Művelődési és Művészeti Egyesület, kapcsolat: 025/38-173. *Osmeh Sombora* (Zombor mosolya) nemzetközi gyermek folklórfesztivál, amelyet a

zombori Városháza átriumában tartanak május hónapban, telefon: 064/2281-590. Nemzetközi felnőtt folklórfesztivál a zombori városháza átriumában, júniusban, telefon: 064/2281-590.

BEZDÁN - BEZDAN

Novitet-Dunav SELYEMDAMASZTGYÁR I.A

18 darab XIX. századi szövőszéken dolgoznak, az egyetlen ilyen fajta kézi szövés Európában.

Munkaidő: hétfőtől péntekig 6-14 óráig. Legfeljebb 50 személyt fogadnak.

1951-ben a bezdáni magániparos takácsok alapították. Termékeiket ma is kizárólag fából készült zsakard típusú lyukkártyás szövőszéken állítják elő (18 darab a XIX. századból). Termelési programjukban asztalterítő, terítő rátét, szalvéta és ágyhuzat szerepel. Minden elkészült darab egyedi. A szövőde az államilag védett kulturális javak közé tartozik. A látogatók megtekinthetik az üzemet és gyári áron megvásárolhatják a termékeket. A munkaidő 6-14 óráig tart. A látogatás ingyenes, de előre be kell jelenteni.

Kapcsolat: Žrtava fašizma 2., Bezdan (Bezdan), 025/810-137 i 810-930, info@novitet-dunav.co.yu, www.novitet-dunav.co.yu

Rendezvények: Hármas találkozó – Duna menti kulturális, tánc, zene és kézművességi napok – Bezdan, megtartásának ideje június 10-11., tel.025/810-212.

BÁCSKERTES - KUPUSINA I.

TÁJMÚZEUM – a helyi népművészet és viselet bemutatása, amelyből kitűnik az ismert „kupuszinai kék” színű bútor.

Tevékenységek: falunéző (hagyományos falusi építkezés, több tíz vert falú, nádfedeles házat őriztek meg), folklór bemutató (táncok, viselet, lakodalmi ceremónia), hagyományos ételkínálat, házaknál megszervezhető a mákos rétes készítésének szemléltetése, a Felső-Duna mente Különleges Természeti Rezervátum megtekintése (fotósafari, madárles, sporthorgászat), nyaranta különböző rendezvények – kupuszinai nyár. Szálláslehetőség bungalókban (15 személyig) és házaknál. Minden tevékenységet és látogatást feltétlenül előre kell jelezni és meg kell beszélni.

Kapcsolat: Mesna zajednica (Helyi Közösség) 025/787-070, www.kupusina.org.yu

MONOSTORSZEG - BAČKI MONOŠTOR

SOKÁC NÉPVISELETBE ÖLTÖZTETETT BÁBGYŰJTEMÉNY **I.B**

Az egyik legérdekesebb népviseleti kiállítás Vajdaságnak ebben a részében, a Kovács család házában került megrendezésre. A kollekciót szinte életnagyságú régi sokác népviseletbe öltöztetett 10 női és 2 férfi báb alkotja.

Mindegyik népviselet kézzel varrt egyedi darab. A kollekció tartozéka a népviseleten kívül egy 1907-ből származó bölcso, a benne fekvő baba fején az akkori öltözködéssel összhangban főkötő van, továbbá kötények, némelyiket több mint 150 évvel ezelőtt varrták. A gyűjtemény célja, hogy bemutassa és megőrizze a feledéstől a sokác kultúra és hagyomány egy részét. Lehetőség van a népviseleti bemutató és varróműhely megszervezésére. A látogatást feltétlenül előre kell jelezni.

Kapcsolat: Kovács Éva, Zagrebačka 79., Bački Monoštor (Monostorszeg), 025/807-654

TOPOLYA - BAČKA TOPOLA **I.**

TÁJMÚZEUM – FALUSI HÁZ HÁZTÁJIVAL

A Morvai család háza a Moša Pijade 19. szám alatt 1843-ban épült. A környékre jellemző vert falú, és védett műemlék. Hagyományos magyar háztartási berendezéssel van ellátva. 1986 óta tájmúzeum. A látogatást kívánatos előre jelezni. Látogatókat májustól októberig fogad.

Kapcsolat: Művelődési Ház, Topolya, 024/713-515

KOVÁCS- ÉS BOGNÁRMŰHELY

A Tájmuzeum közelében található műhely nem működik, a látogatók csak a kiállítást és az egykori műhelyt tekinthetik meg. A látogatást jelezni kell. Májustól októberig tart nyitva.

Kapcsolat: Művelődési Ház, Topolya, 024/713-515

HERA NŐEGYESÜLET I.

Tevékenység: kézimunkák, emléktárgyak, ruhadarabok, főként magyar motívumokkal, hímzés, üveggyöngyök, vászontáskák, természetes anyagból készült játékok. Eladással egybekötött kiállítás. A kézműipari termékek mellett itt vannak még a tejesasszonyok és a sertéstenyésztők. Valamennyi csoport bemutatása, bemutatók, lehetőség van műhelymunkára is. Mindent előre be kell jelenteni és megbeszélni.

Kapcsolat: Ženska kuća, Trg svetog Ilije 2., Bačka Topola (Topolya), Kovács Eta, 024/714-140

Rendezvények: Topolyai napok

KELEBIA - KELEBIJA

MÉNTELEP I.

Szerbia és Magyarország határán, Szabadkától 11 kilométerre, a határátkelőhelytől csak néhány száz méterre található. A lókedvelők idegenforgalmi központja.

Tevékenységek: a ménes megtekintése vezető kíséretében (üvegfalú istálló, amelyen át zárt jellegű étterembe lehet belátni, kancaistálló, kancák és csikók a legelőn, fiákermúzeum, parádéskocsik, fogathajtással nyert serlegek és érmek – a séta 1-től másfél órát tart), fogatoskocsikázás az 500 méterre levő Majur étteremig, séta a parkban és az erdőben, kocsikázás delizsánsszal és négyes fogattal, a legjobbak rögtönzött lovasbemutatója, lovagló órák (időpont egyeztetés), tapasztalt lovaglók számára terepi lovaglás, hosszabb erdei fiákeres séta, erdei piknik szervezésének lehetősége, fogadások szervezése a klubhelyiségekben (legfeljebb 60 fő részére). A méntelep étterme zárt jellegű (legfeljebb 30 személy részére). A Majur étteremnek négy terme van mintegy 95 férőhellyel, aperitív bár, a 120 férőhelyes fedett teraszon is fogadhat vendégeket. Minden nyáron megszervezik a lipicai bemutatót. A látogatást ajánlatos bejelenteni.

Kapcsolat: 024/789-063, 024/789-034, ergela@intersped-dd.com

ÓBECSE - BEČEJ

FANTAST IDEGENFORGALMI KOMPLEXUM II.

A Topolya-Óbecse műút mellett, Óbecsétől 14 kilométerre helyezkedik el. A komplexumhoz tartozik a kastély, méntelep, kis kastély, kápolna, park és egyéb kísérő létesítmények. A kastély a XX. század elején épült, kivételes építészeti értékű, a barokk és a román neoklasszicista építészet keveréke. A kastélyban ma szálloda van. Tevékenységek: lovaglóiskola, a turisták bérelhetnek lovat, kocsikázás csészán, télen szánkón, séta a park rendezett ösvényein. A szálloda melletti

tenispálya a látogatók rendelkezésére áll, és van egy kis repülőket fogadó kifutópálya. A látogatást be kell jelenteni.

Kapcsolat: Hotel Fantast, M. Pijade, Bečej (Óbecse), www.pikbecej.co.yu, 021/813-531

Rendezvények: Látókörről a Tiszán (Obzorje na Tisi) – Törökbecse, minden évben május 24-26., kapcsolat: Törökbecse Község Művelődési Háza (Dom kulture opštine Novi Bečej), 023/771-330., Nagyboldogasszony – Törökbecse, minden évben augusztus 25-28., kapcsolat: Törökbecse Község Művelődési Háza (Dom kulture opštine Novi Bečej), tel.: 023/771-330

CSENEJ - ČENEJ I.

A több mint 750 éves Csenej Vajdaság egyik legnagyobb tanyai települése kb. 400 tanyából áll. A tanyák jobbra tömören helyezkednek el, de több modern ház is épült itt. A település az újvidéki határ északnyugati részén fekszik.

Csenejt felöleli A zöld ösvények – Pannon békeösvények (gyaloglás, kerékpározás, futás) projekt.

Rendezvények: Tavasz a cseneji tanyákon, piac – Az én tanyám, ahol biotermékek kaphatók.

Kapcsolat: Szövetkezet (Zadruga), 021/714-011; Vajdaság zöldhálózata

A 137-ES TANYA

Eredetiben megőrzött egykori tanya. Befogadóképessége 14 szoba (33 ágy). Hagyományos étterem kerthelyiséggel. Egyéb lehetőségek: edzőterem szaunával, méntelep, játszótér, lovaglótér, futball, röplabda, tollaslabda, golfpálya és lövölde, parkolóhely. A tanyán van a *Jastrebovi* lovasklub, az *International* szafari klub és a *Slow food* házi ételeket kedvelők klubjának székhelye. Tevékenységek: lovaglás, lovaglósiskola, céllövészeti, golfozás, futballozás, röplabdázás, tollaslabdázás, fotósafari, kerékpározás, séta, fiákerezés, szánkázás, játszótér.

Kapcsolat: Međunarodni put, Čenej (Csenej), 021/714-497 (étterem), 021/714-501, 021/714-505 (recepció), www.salas137.co.yu.

VOLIĆ-TANYA

– új épület (nem eredeti tanya), óvodások és alsó osztályos iskolások aktív részvételét szolgáló edukációs műhelyek (ismerkedés a falusi és tanyasi életkörülményekkel és –móddal, háziállatok, régi mesterségek, alkotóműhelyek, földművelés, lovaglás, traktorozás, ismerkedés a természettel, kalácssütés...).

Kapcsolat: Ljubomir i Karolina Volić, 021/714-576, 064/1272641

TANYA:

BORKA KOLUNDŽIJA-TANYÁJA – a Volić- és a 137-es tanya között, kecskék, sajtkészítés, 063/568430.

PEJIĆ-TANYA – tevékenységek: rekreációs jellegű lovaglás, versenylovak patkolásának alapjai, séta vagy járműves körséta a határban és az akácosban. Kapcsolat: Aleksandar Pejić tulajdonos, Ogledno polje 19., Pejićevi salaši, 064/1121656.

ŽIKIĆ-TANYA – gombatermesztés, méhészet, háziállatok. Kapcsolat: Đorđe Žikić tulajdonos, Salaš 67., 064/2655782.

STOJANOV-TANYA – baromfitenyésztés, étkezés. Kapcsolat: Zoran Stojanov tulajdonos, Salaš 176., 063/536030.

MIODRAGOVIĆ-TANYA – etnokiállítás, lovasklub – rekreációs jellegű lovaglás. Kapcsolat: Dimitrije Miodragović tulajdonos, Vuka Karadžića 47., 021/714-061, 064/1237525, koder@eunet.yu.

PRODANOV-TANYA – szerves mezőgazdaság (konyhakerti vetemények), baromfitenyésztés, edukáció, piac a küszöbön. Kapcsolat: Jasmina Prodanov tulajdonos, Salaš 301., 064/2108368.

ÚJVIDÉK - NOVI SAD

ATELJE 61 **I.B**

Egyedülálló faliszőnyeg-szövő műterem. A világ kevés faliszőnyeg-szövő művészeti központjai közé tartozik, amelyben a faliszőnyeget szövik, ápolják, őrzik és népszerűsítik. 1961, a műterem megalakítása óta máig a műhelyben több mint 800 faliszőnyeget készítettek, gazdag és értékes gyűjteményük pedig meghaladja a 200 darab alkotást. Szövőszéken dolgoznak mintegy 500 éves technikával. Az Atelje 61 műterem faliszőnyegkészítő tábort, szövőtanfolyamot, kiállításokat szervez. A műhelylátogatást és a műhelymunka iránti igényt feltétlenül be kell jelenteni.

Kapcsolat: Atelje 61, Tvrdava 9, Petrovaradinska tvrđava (Pétervárad vára), 021/6431-519; Galerija tapiserija Boško Petrović, Bastion Leopolda I 10 b, Petrovaradinska tvrđava (Pétervárad vára), 021/433-588, www.atelje61.org.yu

- **NITI (SZÁLAK)** – régi mesterségeket és hagyományos életmód őrző központ **II.**

Különböző újvidéki folklórcsoportokat, szövönők egyesületeit, újvidéki és vajdasági hagyományos iparosokat gyűjt egybe. Megbeszélhetők bemutatók és látogatások.

Kapcsolat: Nataša Novčić-Petrović, 542-318, 063/8657744, Novi Sad (Újvidék).

VAJDASÁGI MÚZEUM

Állandó kiállítások: Vajdaság a paleolittól a XX. század derekáig. Az anyagi és a szellemi kultúra megőrzött nyomait bemutató egységek: régészet, történelem, néprajz és újabb kori történelem.

Tevékenységek – hímző iskola

Munkaidő: munkanapon 9-19 óráig, szombaton és vasárnap 9-14 óráig, hétfőn zárva.

Kapcsolat: Dunavska 35-37., 021/420-566, www.muzejvojvodine.com

ETNOSAROK

Varrás, kötés, hímzés, horgolás, selyem és üvegfestészet, szárított virágdekorációk és miniatűrök. Megszervezhető ezeknek a kézügyességeknek a szemléltetése, valamint a műhelymunka. Az elkészített kézimunkák eladók.

Kapcsolat: Ljubica Amidžić 021/524-821, 063/513-847.

KARLÓCA - SREMSKI KARLOVCI

RAS KERÁMIAMŰHELY I.

Kapcsolat: 021/881-803

Különböző kézi megmunkálású tárgyak. A látogatóknak szemléltethető elkészítésük módja. Emléktárgyak eladása. Csak kisebb legfeljebb 10 fős csoportokat tudnak fogadni (mivel a műhely kisebb családi házban van). Kötelező bejelentkezés.

Kapcsolat: 021/881-803.

KARLOWITZ német jószomszédi egyesület, megszervezi a kuglóffesztivált.

Kapcsolat: Stjepan Seder elnök, 021/881-707.

TÁJGYŰJTEMÉNY

Etnográfiai kiállítás (parasztzsoba, konyhai kellékek). A látogatást előre kell jelenteni.

Kapcsolat: Patrijarha Rajačića 16., 021/881-637.

A ŽIVANOVIĆ CSALÁD MÉHÉSZETI MÚZEUMA II.

Méhészet, méz és bor, kóstolók. A látogatást feltétlenül jelezni kell.

Kapcsolat: Živanović család, Mitropolita Stratimirovića 88. b, 021/881-071.

IDEGENFORGALMI SZERVEZET (TURISTIČKA ORGANIZACIJA)

Idegenvezetői szolgálat, kóstolók szervezése, emléktárgy-eladás.

Kapcsolat: Trg Branka Radičevića 7., 021/882-127, 021/883-855, www.karlovc.co.yu, info@karlovci.co.yu

Rendezvények: Karlócai karácsonyi ünnepségek – Karlóca, minden évben december 25-e és január 14-e között, szervezője a karlócai Idegenforgalmi Szervezet, kapcsolat: 021/883-855, www.karlovc.co.yu

Brankovo kolo – Karlóca, minden évben szeptember elején szervezi meg a karlócai Brankovo kolo, 021/881-028. Karlócai szüret – Karlóca, hagyományosan minden év szeptember végén szervezi meg a Karlócai község, telefon: 021/881-250.

.

JAZAK

ETNOHÁZ II.

Jazak faluban, Vrdnik fürdő közelében áll. A ház a XVIII. századi falusi építészet példája. Alsó része kőből épült, felső része vert falú, tetőszerkezete fa és hódfarkú-cseréppel fedett. A házban állandó kiállítás van a XVIII-XX. századi kiállítási tárgyakból. A hordószínt színpadnak is használják, itt zajlik a falu kulturális és művészeti élete: irodalmi estek, képzőművészeti táborok, szerves élelmiszerek bemutatása, idegenforgalmi rendezvények stb. Itt tartják a karácsonyi, húsvéti, Szent György-napi és pünkösdi falusi ünnepeket.

Rendezvények: „*Jesen ide dunjo moja, kukuruži već su zreli*” (Jön az ős galambom, érett már a kukorica) – idegenforgalmi és gazdasági rendezvény, amelyet minden évben október első hétvégéjén tartanak meg. Az őszi munkálatok befejezésének szentelt ünnepség révén bemutatják Jazak hagyományait és szokásait.

Kapcsolat: Fruškogorska 24., Jazak, 022/465-709, etnokucajazak@neobee.net

MARADÉK - MARADIK

ETNOHÁZ I.

A vidékre jellemző ver falú ház. Feltehetőleg a 19. századból származik (nincs róla pontos adat), és korhű háztartási kellékekkel van ellátva. A látogatókat idegenvezető kalauzolja. Lehetőség van étkezésre és felfrissülésre (kizárólag házi specialitások). Az udvaron 150 személyt befogadó fedett hely van asztalokkal és székekkel. Az ételt falubeli asszonyok készítik az udvaron épített kemencében, és ebben maguk a látogatók is részt vehetnek. Megszervezhető a kocsikázás fiákeren és fogatos kocsin, sőt traktoron is. Ökológiai piacokat is tartanak, amelyen házi lekvárt, mézet, szirupokat, bort, kézimunkákat, emléktárgyakat (valamennyi a falu lakóinak készítménye) lehet vásárolni. A látogatást feltétlenül be kell jelenteni.

Kapcsolat: Armida tours, Milana Ilić 18., Indija (Ingria), 022/553-143.

NERADIN

PERKO-TANYÁJA I.

Tevékenységek: séta, gyógynövénygyűjtés, lekvár- és szlatkó- (darabos, kocsonyás gyümölcsíz), valamint szirupfőzésben való részvétel, a tanyai etnológiai gyűjteményének megtekintése, ismerkedés Szerémség hagyományaival.

Kapcsolat: Ivanić család, 063/7123776, 064/1156465.

1. **PETRŮC - BAČKI PETROVAC** I. kategória EGÉSZÉBEN

AHOJ GALÉRIA

Hagyományos emléktárgyak, hímzés, üveg- és tökfestés elsajátítása, cirokseprő készítés, szlovák népviselet varrása, ékszerkészítés... szemléltetés és műhelymunka, tanfolyamok előzetes bejelentéssel.

Kapcsolat: Ľuboslava Štrbová (Petrůc turizmusát vezeti), 021/780-478, 063/7113946

NÓEGYLET

Állandó kiállítások – szlovák tányérok, esküvői és keresztelői szertartás, népviseleti és kerámia-kiállítás, lehetőség van hagyományos táncok, hímzés, szövés.... elsajátítására, folklór bemutatók, kóstolók, műhelyek, tanfolyamok előzetes bejelentéssel.

Kapcsolat: Anna Dudášová, 021/780-442 (otthon).

VLADIMÍR URBANČEK

Galéria, festőiskola, realista, hagyományos szlovák motívumok, 021/782-715.

A SZLOVÁK MATICA MÚZEUMA (MUZEJ MATICE SLOVAČKE)

Állandó etnológiai kiállítás, 021/780-248.

TÁJMÚZEUM – FALUSI HÁZ

A XIII. század derekán, a szlovákok idetelepülése után épült. Védett kultúremlék. Ma régi szlovák háztartási tárgyakkal berendezett tájmúzeum.

Rendezvények: Szlovák népünnepély – minden év augusztus első hétvégéjén, folklórszemle, népi alkotóművészeti kiállítás.

DUNAGÁLOS - GLOŽAN

NÓEGYLET II.

Hetente egyszer találkoznak a dunagálosi Helyi Közösség külön helyiségében.

Tevékenységek: hímzés, szövés, különféle kézműipari termékek kidolgozása, műhelyek. Időnként kiállításokat szerveznek (még nincs állandó kiállításhelyiségük), amelyek eladással

egybekötöttek. Tervben van (2007) etnoház és állandó kiállítási és eladóhely berendezése. A látogatást feltétlenül be kell jelenteni.

Kapcsolat: Viera Miškovicová, 063/8876595.

(Dunagálos bejáratánál áll a *Studnya* etnoétterem, folyamatban van a Dunavski san /Dunai álom/ projekt megvalósítása – Dunagálos még csak ez után lesz érdekes az idegenforgalom számára.)

BÁCSKERESZTÚR - RUSKI KRSTUR I.

MŰVELŐDÉSI HÁZ

Könyvtár, tájmúzeum, színházszók, zenei és néptáncegyüttes.

A helység művelődési életének szervezője. Lehetőség van népművészeti (viselet, tánc, zene) előadásokra, tájmúzeum látogatásra, színházi előadásra, házas ételek fogyasztására. Kötelező bejelentkezni.

Kapcsolat: Ruski Krstur (Bácskeresztúr), Rusinska 75., tel.:025/703-357, kerestur@eunet.yu, www.ruski Kerestur.com

GYAGYA RUSZIN NÉPI SZÍNHÁZ

A színházat 1970-ben alapították, a Vajdaságban élő ruszin nemzetiség hivatásos színházaként.

Kapcsolat: Ruski Krstur (Bácskeresztúr), Rusinska 25., tel.: 025/703-357, 025/703-367.

Rendezvények: Cservena ruzsa (Vörös rózsza), a ruszinok és ukránok kultúrfesztiválja (kiállítások, hangszeres énekegyüttesek szemléje, népi és szórakoztató jellegű szerzemények szemléje, zenei és népművészeti gyermekrendezvény, a ruszin és az ukrán kultúrát ápoló népi együttesek találkozója), amelyet minden év júliusának első hétvégéjén Bácskeresztúron tartanak meg.

Retar Riznity Gyagya drámai emléktárgy, amelyet Bácskeresztúron tartanak meg minden év áprilisában, hét napig tart.

KISHEGYES - MALI IDOŠ

KÁTAI-TANYA

A tanya gyermekek edukációjának céljaira van felszerelve. A tanyán a vajdasági múltat idéző háztartási eszközökkel berendezett földbe vájt kunyhó, háziállatok, játszótér van. Traktorozást, lovaglást és szamaragolást (körben csak a gyermekek számára) szerveznek, a tanya megtekintése animátor-vezetővel. Lehetőség van étkezésre és elszállásolásra (legfeljebb 50 személy). A tanyán

bolt is van. Gyermekcsoportok számára többnapos természetiskola szervezhető. A tanya főképpen a gyermekek igényeit hivatott kielégíteni, habár felnőttcsoportokat is fogad. A látogatást kötelezően be kell jelenteni. Márciustól novemberig fogadja a látogatókat.

Kapcsolat: Kátai Zita, 024/731-222, 024/731-555 (tanya).

PÉKMÚZEUM - PEKARSKI MUZEJ

Régi pékség, a mesterség szemléltetése. Műhelymunka szervezhető, a látogatók maguk is készíthetnek péksüteményeket. Előre be kell jelentkezni. Főleg gyermekcsoportok számára, de fogadnak felnőttcsoportokat is. Márciustól novemberig tart nyitva, kapcsolat: Kátai Zita, 024/731-222.

TÁJHÁZ

Egy mesterséges tó partján áll. A vidékre jellemző épület, hagyományos felszereléssel. A kiállítás megtekintése vezető kíséretében. A tóban lehet fürödni és horgászni. A látogatást be kell jelenteni. Főleg gyermekcsoportok számára, de fogadnak szervezett felnőttcsoportokat is. Márciustól novemberig látogatható, kapcsolat: Kátai Zita, 024/731-222.

MÚZEUM

A múzeumban két szövőszék található. Megszervezik a szövőműhelyt és a mesterség bemutatását. Állandó kiállítás a gyermekek munkáiból. A látogatást be kell jelenteni. Főleg gyermekcsoportok számára, de fogadnak felnőttcsoportokat is. Márciustól novemberig van nyitva, kapcsolat: Kátai Zita, 024/731-222.

Rendezvények: Dombos fest – minden évben július 4-7. kerül rá sor Kishegyesen, kapcsolat: 024/730-598, www.dombosfest.org.yu. Anna-napok - Kishegyesen tartják július 26-31., kapcsolat: 024/730-055. Búcsú – július utolsó hetében tartják Kishegyesen. Meggynapok – Bácsfeketehegy, június második hétvégéjén tartják, kapcsolat: Tóth János 024/738-313. Bornapok - Bácsfeketehegy, február 25-én tartják, kapcsolat: Tóth János 024/738-313. Szőlőnapok – Bácsfeketehegy, szeptember harmadik hétvégéjén tartják, kapcsolat: Tóth János 024/738-313. Podolszky-napok (irodalmi napok) – Kishegyes, a március 19-e (József-nap) előtti hétvégén, kapcsolat: 024/730-055. Csépe-napok (irodalmi rendezvény) – Kishegyes, szeptember harmadik hétvégéjén.

2. **ANTALFALVA - KOVAČICA** ELLENŐRIZNI KELL, MI IDŐSZERŰ II.

BABKA ETNOKÖZPONT

Naiv festő műhelyek, tányérfestés, tök-, hokedli- és tojásfestés, hangszerkészítés, gölöncsérkedés, dióhéj- és kukoricaszár figurák készítése.

A falu a szlovákok hagyományos életmódjának egyedülálló oázisa, akik itt teremtették meg a világban is ismert "kovačicai naiv festészetet". Legismertebb festőik Zuzana Chalupová és Martin Jonáš.

Sajnos pillanatnyilag nem alkalmas turisták fogadására, de hamarosan elhárítják az akadályokat.

Kapcsolat: Pavel Babka, 013/661-522, 063/661522

- Naiv művészeti képtár (Galerija naivne umetnosti), 013/661-157, 661-112

Rendezvények: Szlovák színházi szemle – márciusban tartják. Kovačicai október – egész októberben folyó művelődési események. Nemzetközi képzőművészeti tábor – felderítő festők nyolcnapos tábora július elején. Hagyományos áru- és jószágvásár – évente négyszer pénteki napon. VIVE – magyar műdalok fesztiválja, december derekán.

Éneklő ifjúság (Omladina peva) – román szórakoztató zenei fesztivál, augusztus végén.

Gyümölcsoltó Boldogasszony szavalóverseny (Blagovesti), március végén.

MOKRIN II.

Húsvéti tojáskoccantás – Mokrin

Helyszín és időpont: Mokrin, húsvétkor (nagypéntek, nagyszombat, húsvét utáni hét)

Szervező: Mokrin Helyi Közösség és a görögkeleti egyház, Mokrin

Kapcsolattartó: Dragica Krstekanić-Kecić, tel.: 0230/61-210, 0230/61-370

Gúnárviadal - Mokrin

Helyszín és időpont: Mokrin, január eleje és február vége között

Szervező: *Belo pero* (Fehér toll) libabarát egyesület

Kapcsolattartó: Duško Kovačić, tel. 0230/61-334

BOTOS - BOTOŠ I.

VREDNE RUKE (DOLGOS KEZEK) NŐAKTÍVA

A környékre jellemző kézműipari termékek: hímzés, horgolás, tök- és tojásfestés, kurkoricaszár babák készítése. Megszervezhető e kézimunkák bemutatása és műhelye, valamint a helyi néptáncok bemutatása. A látogatók számára felszolgálhatók bánati ételkülönlegességek, és rövid tanfolyamon megtanulhatják az ételek elkészítését. A látogatást előre be kell jelenteni.

Rendezvények: Botosi nyár (Botoško leto), augusztusban, amatőr népdalénekesek vetélkedője, immár 30 éve megrendezik. Botos aranybográcsa (Zlatni kotlić Botoša), halászléfőző verseny. Falunap – Kisasszony napi lovasfelvonulás, szeptember 21-én. A Temes menti bánáti falvak gyermekalkotóinak folklórszemléje, minden júniusban Vid-napja (június 28.) alkalmából, kapcsolat: 023/877-552.

ERZSÉBETLAK - BELO BLATO I.

BÁNÁTI TÁJHÁZ

Az általános iskola keretében, különálló tipikus bánáti falusi ház, hagyományos néprajzi kiállítás, gazdasági udvar, szabadtéri (nádfedele) néprajzismereti tanterem, óra a természetben, falu és tájházbemutató, felszolgálat előzetes bejelentés alapján (kb. 100 főre), a komplexum keretében emléktárgybolt (hagyományos kézműipari termékek). Látogatás a nádasban (nádtermesztés szemléltetése). Kis méntelep, látogatási lehetőség.

Kapcsolat: OŠ Bratstvo jedinstvo (Testvériség-egység Általános Iskola), Maršala Tita 28., Belo Blato (Erzsébetlak), 023/889-904, Milan Nedeljkov igazgató, Milena Goda titkár.

NAGYBECSKEREK - ZRENJANIN II.

NÉPMÚZEUM - NARODNI MUZEJ

A nagybecskereki Népmúzeum néprajzi osztályának gyűjteménye a múzeum megalakulásakor, 1906-ban állt össze. Ma ez a gyűjtemény 2900 kiállítási tárgyat számlál. Több részre oszlik, mégpedig: Közép-Bánát nemzeteinek és nemzetiségeinek népviselete; szövés, hímzés és aranyhímzés; háztartási felszerelés; mezőgazdaság, állattenyésztés; mesterségek. Kulturális, történelmi, esztétikai és művészeti tekintetben kimagasló az aranyhímzés gyűjtemény, amely több mint 100 kiállítási tárgyból áll. A gyűjteményt XIX. század végi és a XX. század első két évtizedéből származó szerb és román ünnepi népviselet darabjai alkotják. Aranyhímzésük a Nagybecskerek környéki (Kumane, Melence, Elemér) egykor legismertebb aranyhímző központokban készült. A gyűjtemény legmutatósbab darabjai a menyasszonyi fejdíszek: szerb aranyhímzésű sapkák és főkötők.

Kapcsolat: Subotičeva 1., Zrenjanin (Nagybecskerek), 023/61-841, 023/34-020

ETNOKÖZPONT

Különböző műhelyek: kerámia-, hímző- és horgoló-, festő- és szalmafonó, szövő-, ékszerkészítő és egyéb kéziműipari termékek műhelye. Eladással egybekötött kiállítás. A látogatók számára megszervezhető a kézimunka szemléltetése, valamint tanfolyamok és műhelymunka. A látogatást kötelező bejelenteni.

Kapcsolat: Velimirov Olgica, 023/62-494

Rendezvények: **Banatske vredne ruke** (Szorgos bánáti kezek) – Nagybecskerek, a Sörnapok keretében augusztusban tartják meg, kapcsolat: Turistička organizacija opštine (Nagybecskerek Község Idegenforgalmi Szervezete) Zrenjanin, Koče Kolarova 68., tel.: 023/523 – 160, 581–890, fax: 023/523-161, 523-260, office@zrenjanintourism.org,

www.zrenjanintourism.org, www.danipiva.co.yu

LALA Nemzetközi folklórfesztivál – Nagybecskerek, a Sörnapok keretében augusztusban tartják meg, kapcsolat: Turistička organizacija opštine Zrenjanin (Nagybecskerek Község Idegenforgalmi Szervezete), Zrenjanin, Koče Kolarova 68., tel: 023/523-160, 581-890 fax: 023/523-161, 523-260, office@zrenjanintourism.org

www.zrenjanintourism.org, www.danipiva.co.yu

Aratóünnepség – Nagybecskerek, nemzetközi jellegű, júliusban egy hétvégén tartják meg a Muzslyai Helyi Közösség és a Mužljanski ritovi Földművesszövetkezet szervezésében, a versenyen kívül (a rendek hossza, kaszafenés és búzarakás) a rendezvényhez tartozik az aratás elengedhetetlen tartozéka a bánáti ételkülönlegességek kiállítása.

Kapcsolat: 023/549-822, 540-498, 528-038

GOLUBINCE - GOLUBINCI II.

A falu Pazova közelében fekszik. Turisztikai szempontból ugyan nem vonzó, jóllehet megvan a kezdeményezés, hogy a falu kínálatát bevonják az idegenforgalmi kínálatba. A faluban működik a Művelődési és Művészeti Egyesület és a Tomislav Néptáncegyüttes. Van vadász- és galambászegyesület, valamint lovasklub. Csupán a falu központjában őriztek meg néhány régi

jellegzetes házat. Tamburakészítő műhely dolgozik. Néhány háztartásban vannak kiadó szobák, ám ez egyelőre még nem szervezett formában történik. Nincsenek hagyományos rendezvények, de vannak utalások egyes rendezvények hagyományossá tételére.

A legbefolyásosabb egyesület a *Šlos* Polgári Egyesület, amely a helybélieket a régi mesterségek újjáélesztése céljából gyűjti egybe, de foglalkoznak hímzéssel, horgolással és kötéssel is...

Kapcsolat : Jovanka Secanski

www.slos.org.yu

A SZECESSZIÓ ÚTJAI

A XIX. és XX. század fordulójának művészetében különböző elnevezések jelennek meg: szecesszió (secession), Jugendstil, l'arte nouveau, modern style, liberty, stil floreale, le styl 1900... Lényegében mindezeknek a (művészetben, építészetben és formatervezésben) megjelenő stílusoknak megvannak a regionális sajátosságai. E stílusok lényegében bevezetik a XX. századi modernizmus irányzatait. Térségünkben a szecesszió megnevezés indokoltan nyert polgárjogot, hiszen az irányzatot képviselő művészek távolságot akartak tartani a meglevő művészettől és alkotásaitól.

A szecesszió elnevezése a német „Szeession“ és a latin „secession“ szóból ered, melynek jelentése elkülönülés, elszakadás. Közép-Európában a szecesszió művészeti mozgalomként a XIX. század végén és a XX. század elején, azaz 1890-1910 között jelentkezik, mégpedig a művészek reakciója a tudomány és a technika új vívmányai iránti érzékhány miatt, ami a műalkotások ismétlődéséhez vezet. A fiatal művészek új stílust akartak megteremteni, és létrejött a szecesszió, amely megpróbálta egészbe foglalnia az építészetet és az iparművészetet.

A szecessziónak több irányzata volt, köztük az első Münchenben alakult ki 1892-ben (Stuck, Trübner, Uhde), majd 1897-ben Bécsben (Alto, Klimt) és 1899-ben Berlinben (Liebermann). Képzőművészeti irányzatként a szecesszió a XIX. század utolsó évtizedében jelentkezett Ausztriában, Bécs központtal, amely Münchennel (Jugendstil) az Osztrák-Magyar Monarchia valamennyi országában az építőművészet és az iparművészet ihletőjévé vált. Katalóniában, Barcelonában ez modernista stílusként jelentkezett, melynek fő képviselője Antonio Gaudi volt. Mindezen stílusok közös alapja azon törekvés, hogy szakítsanak a történelmi stílusok utánzásával, megújodást hozzanak az architektúrában és más művészetekkel ötvözzék.

E stílusban kiemelkednek a díszítő törekvések: kiemeli a növényi és mértani eredetű kanyargós és hullámos vonalak ornamentikai értékét, a kétdimenziós és leggyakrabban aszimmetrikus formát a vonal uralja. A szecesszió mint stílus fő jellemzői a kifejezett aszimmetria és a sajátos ritmusú zaklatott hullámos vonalak. E stílus építményei a hullámos vonalakról és stilizált növénymotívumokról vagy egyszerű mértani alakzatokról ismerhetők fel.

E stílus külön figyelmet szentel a vele összhangban levő belső berendezésnek és ezzel egységes egészet alkot.

Hazánk területén a szecesszió Vajdaságban jellemző, de Szerbia területén máshol is vannak e stílusba (Belgrád /a Moszkva Szálló/, Čačak, Niš, Banja Koviljača, Arandjelovac) sorolható épületek. A szecesszió magyar változata, amely a legtipikusabb Vajdaságban, Szabadkán és Palicsan a legjellegzetesebb. Ebben a stílusban elsőként Lechner Ödön (1845-1915) építész Szabadkán, Nagybecskereken és Zomborban épített. Ő vezette be az új stílust, a magyar szecessziót a köz- és lakóépületeken.

Kelet-Európa szecessziós művészetét a hagyományos alkotóművészeti elemek alkalmazás jellemzi. Hangsúlyozni kell, hogy a szecesszió e változatának három legjelentősebb építménye a szabadkai 1. Zsinagóga, 2. a Reichl-palota és 3. a Városháza. A zsinagógákon, városházákon,

bankokon kívül azokban a városokban, amelyekben befolyásos volt a magyar lakosság, paloták és villák is épültek. A falvakban nincsenek fontosabb épületek, kivéve a házakon megőrzött díszítőelemeket.

SZECESSZIÓS STÍLUSÚ ÉPÜLETEK VAJDASÁGBAN

A meglévő szecessziós épületek jellegzetességeik és a szecesszió művészetét illető jelentőségük tekintetében eltérőek. A helyek/városok az épületek gazdagságával és koncentrációjával, a meglévő idegenforgalmi infrastruktúra színvonalával és a kísérő események némelyikével összhangban három csoportra oszthatók.

I. CSOPORT: Szabadka, Palics, Újvidék, Nagybecskerek

II. CSOPORT: Zombor, Zenta, Apatin

III. CSOPORT: Beocsin, Sári (Aleksa Šantić), Horgos-Kamaráserdő

I. CSOPORT

Szabadka

1. Városháza

Tervezői Komor Marcell és Jakab Dezső építészek, az építés 1908-tól 1912-ig tartott. Szabadka központjában, a Szabadság téren áll, teljes egészében szecessziós stílusban épült, ami legjobban a homlokzatot díszítő szecessziós ornamentikában és magyar folklórelemekben nyilvánul meg. A valódi szecessziós dekoráció mind a homlokzatot, mind pedig a fafaragvánnyal és növényi ornamentikával gazdagon díszített épületbelső jellemzi. A Városháza épületének földszintjén üzlethelyiségek vannak, a Városházán belül pedig a **Szabadkai Városi Múzeum** kapott helyet. Az épület a funkcionális tér logikájával épült arányos építmény. Az épület nagy számú vitrázsa főként Róth Miksa alkotása. A Tartományi Műemlékvédelmi Intézet 1967. március 14-én műemlékként védettnek nyilvánította a Városházát, amely egyben az első védett szecessziós építészeti létesítmény lett. A nagyteremben időnként koncerteket tartanak.

Kapcsolat: Ljubica Vuković művészettörténész, Danijela Momčilović custos, tel./fax: 024/555-128, sumuseums@subotica.co.yu, www.gradskimuzej.subotica.co.yu

2. **Zsinagóga** - építését 1902-ben fejezték be, tervezői Komor Marcell és Jakab Dezső voltak. Az épületnek három bejárati portálja van, homlokzatán a nagy számú ablak és

portál mellett jól láthatók a szecesszió dekorációs elemei, téglát és színes Zsolnay-kerámiát alkalmaztak. A Zsinagógát a Tartományi Műemlékvédelmi Intézet 1975-ben nyilvánította védetté. A Dezső és Jakab tér délkeleti részén áll. Az épületbelsőt illetően az építészek valamelyest ragaszkodtak az ősi Keleti építőművészetéhez, míg az alaprajz kereszt alakú. A vitrázsok a Városházához hasonlóan Róth Miksa pesti művész és üvegfestő alkotásai.

Tekintettel a Zsinagóga rossz állapotára, koncerteket vagy hasonló rendezvényeket nem tartanak benne. A Városi Múzeum idegenvezetőjének kíséretében azonban megszervezhető a Zsinagóga látogatása.

3. **Reichl-palota** -1903-ban Reichl Ferenc családi házaként épült irodával és bérházként; az egész homlokzatot a szecessziós növényi díszítőelemek hatják át Zsolnay-kerámia alkalmazásával. Az épületbelső részben megmaradt, de a bútortat megsemmisült. 1948-ban a palota épületében kapott otthont a Városi Múzeum, ma a Reichl parkban levő épületben a Képzőművészeti találkozók (Likovni susreti) Modern Művészeti Képtár lakik. A képtárban egész évben kiállításokat szerveznek.

Kapcsolat: custos, tel.: 024/553-725, liksus@tippnet.co.yu

4. **LEOVICS-PALOTA** – Reichl park 11.

A palota a vasútállomás közelében jobbra eklektikus stílusban emelt villasorban épült 1891-1893. szecessziós elemekkel.

Palics

Szabadka mellett Palics is kiemelkedik a szecesszió magyar változatának jellegzetes képviselőivel. A Palicsi-tó környékén hosszabb időn át folyt építkezés, a nyaralók és villák építése 1880-ban kezdett fellendülni. Komor Marcell és Jakab Dezső építészek a Zsinagóga felépítése után kezdték meg a tóparti sétány és épületek tervezését.

1. **Víztorony** - 1910-ben épült, és a parknak a Vigadóig és közvetlenül a tóig vezető út főbejáratánál álló első szecessziós stílusú létesítmény volt, amelyet a fenti építészek építettek.
2. A **Vigadó az emlék-szökőkúttal**, a legnagyobb létesítmény a Palicsi-tó partján.
3. **Férfi pavilon**
4. **Női fürdő** – 1908/1909-ben épült, mivel akkortájt a fürdőző nőket el kellett rejteni a kíváncsi tekintetek elől, a parti rész fallal kerítették el, aminek egyhangúságát a díszítőelem gyanánt elhelyezett kúp alakú gombok törték meg.

5. **Ma is számos palicsi lakóház** homlokzatán megtalálhatók a szecesszió díszítőelemei, több villa terasza vagy oromzata ma is őríz festett növényi díszítésű fametszetet.

Rendezvények Szabadkán és Palicson

1. *Subotica* képzőművészeti találkozó, június
2. Gyermekszínházak nemzetközi fesztiválja, május második fele, gyermekrendezvény
3. Dužijanica (aratóünnepség), május/augusztus
4. Szalmafonó naiv alkotótábor, július, Tavankút,
5. Bunjevác dalok fesztiválja, június, zenei
6. Palicsi nemzetközi filmfesztivál, július második fele, www.palicfilmfestival.com
7. a Vajdasági kísérleti színpadok fesztiválja, 2005. május 27-29. előadói
8. Interetno fesztivál, 2005. május 17-25., folklór
9. Május elsejei ébresztő, május 1-2. Palics
10. Szüreti napok és Aranykezek (Zlatne ruke), Szabadka, szeptember közepe www.palic.co.yu

Szálláshelyek Szabadkán és Palicson

www.subotica.co.yu

Újvidék

Itt is épült néhány szecessziós stílusú épület, közülük a legértékesebbek törvényes védelem alá kerültek, mint nagy jelentőségű kultúrtörténeti egészek. A Zsinagógát a zsidó Hitközség és iskola épületével együtt (Baumhorn Lipót, 1905-1909.) remekül felújították, berendezték és kihasználják. A Jódfürdő (Francsek Imre, 1907.) még elsődleges rendeltetését végzi, a parkra néző része azonban hosszabb ideje omladozó állapotban van.

Az Újvidéken található szecessziós stílusú létesítmények, főként díszítőelemeik tekintetében eléggé eltérnek a szabadkaiaktól, rajtuk nem olyan sok a növényi díszítőelem, mint amilyen mértékben azt a szabadkai szecessziós épületeken alkalmazták.

1. **Zsinagóga épületegyüttes** (Baumhorn Lipót), szentély, község és iskola - Jevrejska 11.

A Zsinagóga épületegyütteshez tartozik a balettiskola, templom és a zsidó hitközség. 1909-ben épült fel Baumhorn Lipót tervrajzai alapján. A templom alaprajza bazilika, jobb- és baloldalt iskola- és hitközségi épület épült. Védett kultúrtörténeti emlék. A Zsinagóga számos koncertnek ad otthont, melyekre sokszor ingyenes a belépés. Az események többségét és a koncertek beosztását az Újvidéki Zenekedvelő Ifjúság szervezi:

Kapcsolattartó: Milan Radulović, Katolička porta 2/II., 021/452-344, e-mail: mons@eunet.yu

2. **Emeletes bérház** (Arkai Aladár) – Šafárik u. 7.
3. **Vinkle-palota** (Kovács Károly) - Kralj Aleksandar u. 5.
A palota 1909-ben épült, homlokzatán többnyire geometriai díszítőelemek találhatók.
4. **Takarékpénztár épülete (Palata narodne štedionice)**, ma Vajdasági Bank (Vojvođanska banka) (Kovács Károly) – Szabadság tér 7.
1904-ben épült, homlokzati elemei inkább a eklektikát mint a szecessziót tükrözik; védett műemlék.
5. **A Vasembernél palota (Kod gvođenog čoveka)** (Kovács Károly)- Szabadság tér és Njegoš u. 2.
Pekló Béla építész terve alapján épült, de ennek pontos idejét nem tudni, építése feltehetőleg az egykori Futaki úti Katolikus Gimnáziummal (1908-1910) esik egybe. Vélhetőleg válaszként épült a téren emelt bankra, jóllehet ez előbbi sokkal inkább előrejelezte az építészet modern funkcióját.
6. **Városi Kórház**, ma a Sebészeti Klinika épülete (Kopceček György) - Futaki út 76.
7. **Menrath-palota** (Baumhorn Lipót)- Kralj Aleksandar u. 14.
1908/1909-ben szecessziós stílusban épült kétemeletes építmény, amelyen sokkal nagyobb számban találhatók meg a kanyargós vonalak és a növényi díszítőelemek, mint a többi újvidéki szecessziós épületen. Védett műemlék.
8. **Jerkovics-palota** (Baumhorn Lipót) - Marija Trandafil tér 12.
9. **Jódfürdő**, Reumatológiai Intézet (Francsek Imre) - Futaki út 68.
1910-ben épült. A fürdő a rossz műszaki körülmények miatt csupán kívülről tekinthető meg. Védett kultúrlétesítmény.
10. **Adamovics-palota** (Márkus Géza és Spiegel Frigyes) – Ifjú párok tere 14-16.
11. **Katolikus Gimnázium**, ma a Mihajlo Pupin Villamossági Középiskola épülete (Pekló Béla)- Futaki út 17.
1908-1910. épült.
12. **Újvidék Város Múzeuma** – a Pétervárad várában. A múzeum kiállítóterében Pétervárad és Újvidék történelmének bemutatásán kívül végigvezet az előző évszázadok bútorainak kiállításán, melyek között találhatók szecessziós stílusú darabok is. Az idegenvezetői szolgálat megszervezi a föld alatti katonai folyosók megtekintését, amely pillanatnyilag akadályba ütközik, mert majdnem egy évvel ezelőtt egyes folyosók falai beomlottak, és most felújításra várnak.
Kapcsolat: tel.: 021/6433-145, 6433-613, fax: 021/6433-087, e-mail: muzgns@eunet.yu ,
Kapcsolattartó: Jelena Banjac.

Rendezvények

1. Álarcosbál – fehér farsang, március, muzejvojvodine3@nscable.net
2. **XIV. gyermekfesztivál**, április
3. **Optimizmus fesztivál** vagy Baby exit, május

4. STERIJA-JÁTÉKOK Nemzetközi Színházfesztivál, május/június
5. ZMAJ JÁTÉKOK Nemzetközi Gyermekfesztivál, június
6. Vajdasági ételek és zene etnofesztiválja, június, www.adf.org.yu
7. INFANT alternatív és új színházi irányzat nemzetközi fesztiválja, június/július
www.kcns.org.yu
8. EXIT FESZTIVÁL, július eleje, office@exitfest.org
9. UTCAI ZENÉSZEK NEMZETKÖZI FESZTIVÁLJA - szeptember
10. Brankovo kolo - Karlócán, szeptember elején, szervező: Brankovo kolo, Karlóca, 021/881-028
11. Karlócai szüret – Karlóca, szeptember végén a Karlócai község szervezésében, tel.: 021/881-250
12. ÚJVIDÉKI OLD GOLD DZSESSZ FESTIVAL – november, jazzlitt@eunet.yu
13. Karlócai karácsonyi ünnepek, Karlóca, december 25-étől január 14-éig
14. NOMUS újvidéki zenei rendezvény, április
15. *Novosadska arena* nemzeti filmfesztivál, szeptember
16. Boško Petrović faliszőnyegkészítő művésztelep, október
17. *Korneliju u spomen (Kornelije emlékének)* egyházi énekek nyári egyeteme, július

Szálláshelyek

www.novisadtourism.com

Nagybecskerek - Zrenjanin

A régi városközpont XIX./XX. századi; az épületeken megtalálhatók a barokktól kezdve a szecessziós építőművészeti elemek.

1. Elek-villa, Petar Drapšin u. 9.

A villa 1910-ben épült. Nevét Elek Viktor igazgatóról kapta, aki évekig állt az ipari komplexum élén, az épület az egykori ipari komplexum a Cukorgyár rész, ma térségi kultúrtörténeti egész részeként a többi akkori épülettel együtt előzetes védelem alatt áll. A villa ennek az építészeti stílusnak egyik legreprezentatívabb példája a városban, mind építészettörténeti, mind pedig történelmi értéke tekintetében, mert híven mutatja, hogyan éltek a jómódú nagybecskerekiek a XX. század elején. Az épület belsejében kivételes értékű vitrázsok találhatók.

2. Dunderski-palota, Széna tér 2.

A Tartományi Műemlékvédelmi Intézet 1968-ban hozott határozatával az épületet védelem alá helyezte és műemléknek nyilvánította, ugyanakkor a Sörgyár épületegyüttese előzetes védelem alá került. Az épület (legvalószínűbb, hogy) Mocsányi Károly és Székely Marcell építészek tervei alapján 1905-1910. épült. A befektető Lazar Dunderski volt, aki korszerűsítette és kibővítette a régi sörgyárat.

3. **A SIMPO ÉPÜLETE (BENCE-HÁZ),** I. Aleksandar Karađorđević király u. 21.

1906-ban épült, akkor és ma is bútorkiállítás és -üzlet. Tulajdonosa Anton Bence ismert bútorgyáros volt, akinek a gyára a Gimnázium utcába állt. A főutca első modern épülete volt kifejezetten üzleti, azaz kereskedelmi jelleggel. A szecessziós barokk elemeket is tartalmazó épület példája. A város régi magva kultúrtörténeti egészének része. Építésze eddig ismeretlen.

4. **SEHEREZÁDE (TEODOR TUNER HÁZA),** I. Aleksandar Karađorđević király u. 30.

1900-ban épült Bartha István temesvári építész tervei alapján. A mesébe illő építményt a híres becskerekai kőfaragóműhely tulajdonosa Teodor Tuner építtette üzleti és kereskedelmi célokra. Építési stílusával a romantizmus elemeit is hordozó legérdekesebb és legeredetibb szecessziós építmény.

5. **A PÜSPÖKSÉG ÉPÜLETE,** Szabadság tér 8.

Az épület 1912-ben épült, és a szecesszió egyik legjelentősebb alkotása Nagybecskerek régi városrészében, a székesegyházzal és még egy szomszédos épülettel egészet képez, tulajdonosa a katolikus egyház, építője szintén Bartha István volt.

Rendezvények

1. Az *Ulaznica* folyóirat irodalmi pályázata, május-szeptember
2. A vajdasági hivatásos színházak fesztiválja, április, zrteatar@yahoo.com
3. Pesnička štafeta (Költői staféta) gyermekrendezvény, április első két hete
4. Sörnapok, augusztus – szeptember office@zrenjanintourism.org
www.zrenjanintourism.org, www.danipiva.co.yu
4. Aratóünnepség - nemzetközi jellegű, júliusban, kapcsolat: 023/549-822, 540-498, 528-038.

Szálláshelyek

www.zrenjanin.org.yu

II. CSOPORT

Zenta - Senta

1. **Városháza, Főtér**

Az épület 1912-1914. épült Kovács Frigyes tervei alapján (eklektikus stílusban, a neoreneszánsz, neoklasszicizmus és a szecesszió elemeivel, megtalálható a növényi és a mértani ornamentika, pilaszterek és féloszlopok, nagy üvegfelületek, kovácsoltvas elemek, a belső teret is ékesítik szecessziós elemek).

2. **Gimnázium, Főtér**

Az gimnázium eredeti épülete 1884-ből származik, 1906-ban építették újjá szecessziós stílusban a magyar művészet szellemét viselő ornamentikus elemekkel.

3. **Royal Szálló, Főtér 11.**

Magyar Ede építész tervei alapján épült 1910-1911., a későbbiekben sikertelen újjáépítése és 1967-ben új épületrész hozzáépítése tönkretette eredeti jellegét, a homlokzat szecessziós stílusú.

4. **Tűzoltólaktanya, Posta utca**

A laktanyát Lajta Béla tervei alapján építették fel 1903-ban, 1974-ben védett műemlékké nyilvánították. Egy nagyobb téren, három épületből áll, amelyek elsősorban falusi házakra emlékeztetnek.

5. **Plébániaépület, Főtér???**

Az épület Berzenci Domokos építész tervei alapján épült fel 1909-ben, neobarokk elemek és szecessziós hatás.

6. **Házak:**

- Fűtőház u. 12. (Toplanska 12) 1904-1905.; a szecesszió egyik változata; Zsolnay-cserepes tetővel
- Adai u. 4.
- Adai u. 10 – Iloníc-ház, Lajta Béla építész

Rendezvények

1. *Dzsessz, improvizált zene* nemzetközi zenei fesztivál, szeptember 07-10., zenei
2. Zentai Művésztelep, augusztus 1-6., vizuális
3. Megzenésített versek fesztiválja, május első fele
4. A magyar kultúra napja, január 22.
5. Tiszai regatta, július
6. Nemzetközi horgász kupa, augusztus 20.
7. Zentai egyházi zenei fesztivál, augusztus második fele
8. Stevan Sremac napok, november

Elszállásolás

www.senta.org

Zombor – Sombor

Régi városközpont XVII., XVIII., XIX. századi épületekkel, ezért található meg a barokktól a modernizmusig (beleértve a szecessziót is) minden elem.

1. Házak:

- I. Péter király u. (Ul. kralja Petra I) 15. - lakó- és irodaépület, 1912-ben épült szecessziós stílusban
 - I. Péter király u. (Ul. kralja Petra I) 29. Felszabadulás tér 2. (Trg oslobođenja 2) – egyemeletes szecessziós épület
 - I. Péter király u. (Ul. kralja Petra I) 33. – szecessziós stílus
2. **Népmozi (Narodni bioskop) épülete** – a XX. század elején épült egyemeletes szecessziós stílusú; I. Péter király u. (Ul. kralja Petra I) 4., 025/22-056
 3. **Weidinger-palota** - Laza Kostić u. 7, 1912-ben épült szecessziós stílusban
 4. **Kronics-palota** – 1906-ban épült eklektikus stílusban, belseje többféle stílus jegyeit mutatja, így megtalálható a szecesszió is (ma a Kereskedelmi Bíróság épülete), Živojin Mišić körönd 23., 025/22-474
 5. **Konjović-palota** – ebben a házban élt és huny el Milan Konjović festő
 6. **Veljko Petrović Zeneiskola épülete** - Petar Bojović körönd 9., 025/22-054

Rendezvények

1. Dužijanica (aratóünnepség), május/augusztus
2. Színházi maraton, június
3. Nagy bunyevác-sokác fonó (Veliko bunjevačko-šokačko prelo), február 25.
4. Zombori bogrács (Somborski kotlić), július

Szálláshelyek

www.somborvaros.org

Apatin

1. **A Községi Képviselő-testület épülete** a Vajdaság más városaiban építő szabadkai Reichl Ferenc tervrajzai alapján épült 1907-1909., egyemeletes épület, kovácsoltvas rácsos, faragványos kapuval, a homlokzat ornamentikája teljes egészében a magyar folklórművészetből átvett, a népies építészetből és a népviseleti hímzésekről ismert motívumokkal.
2. **Szentháromság szobor** a Mária mennybemenetele-templom előtti emlékmű, amelyet 1900-ban állítottak fel szecessziós díszítőelemekkel.
3. **Az egykori Szerb Bank épülete** a XX. század 20-as éveiben épült földszintes épület szecessziós növényi díszítőelemekkel.
4. **A Solid épülete** 1913-ban épült, tulajdonosa Frtner Ádám volt, csupán a felső díszítőelemek és a fakapu maradt meg.
5. **Házak:**
 - Szerb fejedelmek u. (Ul. srpskih vladara) 35. – *Pik* Étterem, szecessziós stílusú földszintes épület

- Szerb fejedelmek u. (Ul srpskih vladara) 39.- nagykapu, növényi díszítőelemekkel.

Rendezvények

1. *Meander* apatini szobrásztalálkozó 2005. május 15-30., vizuális
2. Apatini halászeszték, július eleje

Szálláshelyek

www.apatin.com

III. CSOPORT

Beocsin - Beočin

RÉGI KASTÉLY - Beocsin faluban, Steindl Imre tervei alapján a beocsini cementgyár akkori tulajdonosának megrendelése nyomán 1898-ban készült el.

A kastély a késői magyar eklektikához tartozik, de magán viseli a szecesszió elemeit.

Horgos- Kamaráserdő – Horgoš-Kamaraš

Szabadkához és Palicsához hasonlóan Horgos környékén is a magyar szecessziós stílus számos építménye állt, sajnos mára már csak kevés maradt meg belőlük. Horgos közelében ma erdővel és cserjével körülvett térségben sok már romos, helyenként megőrzött, a magyar szecesszió stílusában épült ház maradt meg a XIX. és XX. század fordulójáról. Ez a házcsoporthat **Kamaráserdőben** található. Itt az egykor közepesen gazdag réteghez tartozó dzsentrik házai álltak, az egész helység beépült nyaralókkal és amolyan mondén helynek számított. Az egykor Kárász gróf tulajdonában levő földdarabon volt. A közelben álló nagyon régi kastély a grófé volt, ma már azonban romos állapotban van.

A Kamaráserdőben építő építészek egyike Magyar Ede volt, ő építette az Ivánkovics és a Reök villákat.

Ezt a helyet idegenforgalmilag nem használják ki, csupán a helyi lakosság ismeri.

A Kamaráserdőben álló régi kastélyt egykori rendeltetésével összhangban kell felújítani.

Rendezvények

Sári - Aleksa Šantić

A Fernbach-nyaraló – 1906-1907. épült Reichl és Hikischa tervei alapján. Fernbach bácsbodrogi ispán építtette az egykori Baba pusztán, félúton Zombortól Szabadkáig, Sáritól 9 kilométerre. A nyaraló körül a béresek kunyhói, raktárak sorakoznak meglehetősen rossz állapotban, elhanyagoltan. Ide tartozik egy épület kilátó tűzoltótoronnyal. A nyaralót csak mérsékelten díszítették növényi díszítőelemekkel.

Az elszállásolási lehetőségekről legjobban a www.hotels.co.yu honlapon lehet tájékozódni.

Kiadványok

Azokról a helyekről, amelyeken szecessziós épületek találhatók, Szabadka kivételével, nincs külön anyag. Az alábbiakban egyes kiadványokat ismertetünk.

1. Bela Duranci: A vajdasági építészeti szecesszió (Arhitektura secesije u Vojvodini), Szabadka, 2005
2. Donka Stančić: Novi Sad od kuće do kuće (Újvidék házról házra) ???
3. Bela Duranci: Szecesszió Szabadkán (Secesija u Subotici) ????
4. Umetnička topografija Sombora (Zombor művészeti helyrajza) ????

Idegenvezetők

Az újvidéki és a szabadkai városi múzeumokban idegenvezetők/custosok vannak, akik megbeszélés szerint megszervezik, elsősorban a szecessziós stílusban épült művelődési létesítmények bemutatásával egybekötött városnézést. A többi helyen is legjobb a helyi múzeumhoz vagy a helyi műemlékvédelmi intézethez, illetve művészettörténészeikhez fordulni. Nincsenek külön művészeti irányzatokra szakosított idegenvezetők. A helyi idegenvezetőkkel azonban megszervezhető a városnézés, hiszen ők jól ismerik a helyi környezetet.

The buildings of secession are mostly residential/privat villas or houses, or state/ like museums, galleries, town halls, banks, grammar schools, hotels,...In accordance with this situations there is no possibilities to organize some interactive experience for tourists except in the museums, galleries or in Sinagog, but in certain way. First of all, city tours of the old corners of the town can be arranged, because the worthwhile buildings are situated in the towns.

GYÓGYTURIZMUS ÉS WELNESS

A szerbiai, ezáltal pedig a vajdasági gyógyfürdők sokéves hagyománnyal rendelkeznek. A Fruška gora déli lankáin levő gyógyvizes forrásokat a Római Birodalom, a török hódoltság és az Osztrák-Magyar Monarchia idején használták. A régészeti ásatások több olyan helyet tártak fel, ahol ásványvizet hasznosítottak (Kulina a Görgeteg-kolostornál, Ubavac a Velika Remeta-kolostornál stb.), és közülük néhány még ma is használatban van (pl. A Stari Slankamen-i gyógyfürdő). A legrégebbi gyógyfürdők, az 1815-ben alapított palicsi fürdő és az 1866-ban épített Rusanda elsősorban a gyógyhatású tavi iszapnak és víznek köszönhetően maradhatott fenn, Vajdaságban pedig az első természetes ásványtartalmú forrás felbukkanását először Slankamenban jegyezték fel. Az első gyógyfürdőket a XIX. század vége felé és a XX. század elején alapították.

Manapság, már amennyire ismeretes, Vajdaságban a gyógyhatású termálvizet nyolc gyógyfürdőben (a magyarkanizsai Banja Kanjiža, a melencei Rusanda, az apatini Junaković, a verdniki Termal, az óbecsei Jódfürdő, a temerini fürdő, a bezdáni fürdő és a slankameni fürdő) és körülbelül tíz sport és rekreációs medencében (Palics, Óbecse, Topolya, Temerin, Dunacséb, Kúla, Verbász, Karađorđevo, Károlyfalva, Leánykút (Devojački bunar) a Deliblát-homokpusztán, Szabadka) használják.

A további szövegben egyes gyógyfürdők magyarázata, jellegzetességei, valamint az elhelyezés, a sport és a kulturális tevékenységek lehetőségei találhatóak. Figyelembe vettük azokat a gyógyfürdőket, amelyek színvonalas kezelési és wellness programokat nyújthatnak, továbbá azokat, amelyek természetes, vagy kulturális környezeti egységekben, azaz azok közelében helyezkednek el.

TERMAL GYÓGYFÜRDŐ, VERDNIK

22408 Verdnik

Karađorđeva 6.

Tel./fax: 022/456-122, 465-586

www.benjatermal.co.yu

temal@ptt.yu

Alapítója

Ennek a gyógyfürdőnek az alapítója Vajdaság Autonóm Tartomány Végrehajtó Tanácsa.

Fekvése és közlekedési összeköttetései

A Verdnik gyógyfürdő Szerémség középső részén, a Fruška gora lankáin 210 m tengerszint feletti magasságon van. A fürdő a Nemzeti Park területéhez tartozik, Belgrádtól 74 km-re, Újvidéktől 24 km-re, Rumától pedig 20 km-re fekszik.

Természetes gyógyító tényezője

A termálvíz állandó hőmérséklete 32,5°C, emiatt hipotermális víznek számít, de az emberi szervezetre nagyon jótékony hatással van. Mivel a levegő nem szennyezett és ózondús, Verdnik klimatikus gyógyhelynek is számít.

Orvosi javallatok és kezelések

A reumatikus megbetegedések valamennyi fajtája, a végtagok és a gerincműtét utáni és posztreumatikus állapota, a periférikus és a központi végtagmozgató ideg betegségei, rekonvaleszcens állapotok, légzőszervi és nőgyógyászati megbetegedések, migrénes fejfájások és hasonló betegségek, ízületek és a gerinc degeneratív elváltozásai stb.

Az intézetnek az összes fizioterápiás és rehabilitációs eljáráshoz korszerű felszerelése van, amelyek szakorvosi és akupunktrológusok ellenőrzése alatt állnak. Külön siker figyelhető meg a fizikális akupunktúra alkalmazásában, mert három szakember ezen a területen kínai szakemberektől tanulta meg a gyógmódot, ugyanis ez a gyógyfürdő a nyolcvanas években több ízben is az akupunktúrás kezelés alkalmazásának az oktatási központja volt.

Kapacitása

A Termál gyógyfürdőben (háromcsillagos) két- és háromágyas szobákban, továbbá három lakosztályban 245 ágy áll rendelkezésre, de van 500 férőhelyes kongresszusi terme, két étterme és aperitív bárja is. Ezenkívül versenymedencéje, fedett úszómedencéje és néhány sportpályája is rendelkezésre áll. Hétvégeken a fürdőben az újvidéki *Valika* wellnessközpont szervezésében érdekes wellness programot szerveznek, amely keretében a természetben is folytatnak tevékenységeket.

Művelődési, szórakoztató, sport és rekreációs programok

Verdnik településen van a Ravanica-kolostor és a római kori verdniki torony, 10 km-es körzetben pedig még 15 Fruška gora-i kolostor tekinthető meg. A Fruška gora Nemzeti Park

keretében számos aszfaltozott és hegyi utakon is megközelíthető kirándulóhely található itt. Verdnikre nagyon sok sportoló és csapat látogat el versenyfelkészülés céljából, ami szintén a fürdő és környékének kiváló lehetőségeiről tanúskodik.

STARI SLANKAMEN GYÓGYFÜRDŐ

Dr. Borivoje Gnjatić – Neurológiai betegségek és poszttraumás állapotok szakkórháza

Stari Slankamen

Borivoje Gnjatić u. 50-52.

Tel.: 022/591-426

Fax: 022/591-287

e-mail: bolslank@bxy.org.yu

bolnicaslankamen@neobee.net

Alapítója

A szakkórház alapítója Vajdaság Autonóm Tartomány Végrehajtó Tanácsa.

Fekvése és közlekedési összeköttetései

A gyógyfürdő a Fruška gora keleti lábánál, Stari Slankamen helységben, a Duna-parton, a Tisza dunai torkolatával szemben fekszik, 80 m tengerszint feletti magasságon. Ennek a helynek előnye, hogy két nagy városközpont – Újvidék és Belgrád – fekszik a közelében.

Természetes gyógyító tényezője

A gyógyfürdőben a forrásvíz hőmérséklete 18,4°C, tehát a hideg ásványvizek közé tartozik, amelyben a nátrium-, klór- és jódionok dominálnak.

Orvosi javallatok és a kezelés

A Dr. Borivoje Gnjatić Szakkórház alaptevékenysége a krónikus betegségek: a mozgásrendszeri és a neurológiai megbetegedések kezelése. Különösen sikeresen kezelik a neurológiai betegségeket, mint például a sclerosis multiplex és a periférikus mozgatóideg-sérüléseket. Az alkalmazott terápiák: hidroterápia, habarth terápia, termoterápia, hidrogalván fürdő, fototerápia, lézerterápia, mágneses terápia, valamint logopédiai kezelés.

Kapacitása

A Dr. Borivoje Gnjatić Szakkórház kapacitása 380 ágy. Az elhelyezésre és a felsorolt kezelésekre csak azok a személyek jogosultak, akik orvosi vizsgán estek át és a szakorvos ebbe az intézménybe utalta őket.

Művelődési, szórakoztató, sport és rekreációs programok

Lehetőség van hajókirándulásra Titelig vagy Újvidékig, továbbá Karlóca és a Fruška gora-i kolostorok megtekintésére.

MAGYARKANIZSA

BANJA KANJIŽA SZAKOSÍTOTT REHABILITÁCIÓS GYÓGYINTÉZET,

24420 Magyarkanizsa

Néppark sz.n.

Tel./fax: 024/875-163, 874-810

www.banja-kanjiza.co.yu

banjamar@eunet.yu

Alapítója

Vajdaság Autonóm Tartomány Végrehajtó Tanácsa

Fekvése és közlekedési összeköttetései

A magyarkanizsai gyógyfürdő Vajdaság északi részén, a Tisza-parton helyezkedik el, tengerszint feletti magassága 87 m. Idegenforgalmi-földrajzi fekvése jó, hiszen mindössze 15 km-re van a magyar államhatártól, 40 km-re Szabadkától, 120 km-re Újvidéktől és 200 km-re Belgrádtól. A fürdőbe el lehet jutni a Belgrád-Szabadka-Horgos autóúton, vagy a Belgrád-Újvidék-Szabadka vasútvonalon.

Természetes gyógyító tényezője

A magyarkanizsai termálvíz nátrium-hidrokarbonátos, jódos, jól mineralizált hiperterma kategóriába sorolható. A forrásokon a víz hőmérséklete 51, 64 és 72°C. Ebben a gyógyfürdőben a vizet gyógymedencékben való fürdőkúrára, valamint két fedett úszómedencében hasznosítják. A fürdőben a vízen kívül speciális összetételű iszapot – peloidot is alkalmaznak gyógyításra.

Orvosi javallatok és a kezelés

Ebben a gyógyfürdőben rehabilitációra van mód reumatikus megbetegedések, a mozgásrendszer, a periférikus és a központi idegrendszer sérülései esetén, a gerincoszlop műtéti kezelése utáni állapotban. Az intézet gyermekek rehabilitálását is vállalja. A rehabilitáció az intézetben szakorvosi team és terapeuták felügyelete mellett, a legkorszerűbb orvostudományi

felszereléssel és terapeuta módszerekkel folyik. Alkalmazásra kerül még a hidroterápia, peloidpakolás, elektroterápia, kézi masszázs, kineziterápia és AMSAT diagnosztizálás.

A szerbiai gyógyfürdők közül a kanizsai gyógyfürdő kezdte elsőként alkalmazni a wellness koncepciót, és azonos figyelmet szentel neki, mint a többi rehabilitációs és gyógykezelési módnak. A gyógyfürdőben különféle kezelési módok állnak rendelkezésre, amelyek összhangban vannak a korszerű európai trendekkel. A kínálatban megtalálható: termo-aroma terápia, jacuzzi, fitness, aerobics, anticellulit és aquarobics, valamint különféle masszázsok.

Kapacitása

Az *Aquamarin* nevű, háromcsillagos szállóban a két- és háromágyas szobákban, illetve lakosztályokban 150 ágy áll rendelkezésre, állandó orvosi és ápolónői ügyelettel. A szálló rendelkezik még a betegek vizsgálatára és kezelésére szolgáló orvosi rendelőkkel, medencével, szoláriummal, szaunával, sportcsarnokkal, edzőteremmel, étteremmel, fodrász- és kozmetikai szalonnal.

Az *Anabella* fekvőbeteg-ellátó részlegben egy-, két- és háromágyas szobákban, illetve lakosztályokban 150 ágy áll rendelkezésre.

A *Lupus* és az *Aqua Panon* nevű, négycsillagos szállók kétágyas luxusszobákat és elektronikus biztonsági berendezéssel ellátott parkolót kínálnak, de kapcsolatban vannak a gyógyintézettel is, minden ottani szolgáltatásra lehetőség van. Ez a két objektum különösen a turisták számára és betegségmegelőzésre alkalmas.

A Tisza-parton található egy nagy turistatábor árammal, gázzal, vízzel, vizesgóccal, ambulanciával stb. ellátva.

Művelődési, szórakoztató, sport és rekreációs programok

A gyógyfürdő a vendégek és a páciensek rekreációjához két fedett úszómedencét, szaunát, sportcsarnokot, asztalitenisz-pályát, röplabda, kosárlabda, kézilabda, futball és tollaslabdapályákat kínál.

A Tisza-parti parkban pihenni, sétálni lehet, a folyó pedig vízi sportokra és halászatra alkalmas.

Magában a városban is és környékén számos rendezvényt tartanak. Néhány közülük: nemzetközi horgászverseny, az új kenyér ünnepe, dzsesszfesztivál.... A fürdőből kirándulást szerveznek a Palicsi- és a Ludasi-tóhoz, továbbá a zobnaticai méntelepre.

JUNAKOVIĆ

REHABILITÁCIÓS ÉS REKREÁCIÓS KÖZPONT, APATIN

25260 Apatin

Nušiće u. sz.n.

Tel./fax: 025/772-228,772-043

www.banja-junakovic.co.yu

b.junakovic@sezampro.yu

Alapítója

Az Apatini Községi Képviselő-testület

Fekvése és közlekedési összeköttetései

A Junaković gyógyfürdő Bácska északnyugati részén terül el, 4 km-re Apatintól, az erdősített park közvetlen közelében, amely egyébként védett természeti övezet.

Apatinnak - az autóútnak és a vasútnak köszönhetően - összeköttetése van Zomborral, Szabadkával, távolabb Magyarországgal, valamint Újvidékkel és Belgráddal. A Gombos felé vezető út és vasút a Dunát átszelve összeköti Apatint Horvátországgal.

Természetes gyógyító tényező

A Junaković fürdő vize szulfidos, alkalikus, sós és jódos termálvíz, amelynek hőmérséklete 50,8°C.

Orvosi javallatok és a kezelés

A gyógyfürdőben a következő betegségek kezelésére van lehetőség: reumatizmus, mozgásszervi, idegrendszeri, nőgyógyászati (különösen a nők meddősége) betegségek és légúti megbetegedések.

A gyógykezelésnél a rehabilitációs központ korszerű orvostudományi módszereket alkalmaz, a kezeléseket szakorvos és terapeuta felügyeletével folynak. A terápiában alkalmazott módszerek: hidroterápia, elektroterápia, termoterápia, kineziterápia, munkaterápia és kézi masszázs.

Kapacitása

Az új ezredév újabb épületszárnyval bővült, ami a fürdő kapacitását megnövelte, így ma 270 ágygal és három étteremmel rendelkezik. A fürdő keretében levő szálloda 131 kétágyas szobával és négy lakosztállyal rendelkezik. A szálloda nagy étterme 500 vendéget tud befogadni, de van két étterem az új szárnyban is, itt található fodrász, ajándékbolt és biobolt.

A gyógyfürdőben egy- és többnapos szemináriumokat, szimpóziumokat is szerveznek.

A gyógykezelésen kívül a vendégek rendelkezésére állnak még a rekreációs tartalmak is - a nyitott medencekomplexumok (verseny- és gyógymedence, három gyermekmedence, ugródeszkás medence, több összefüggő, különféle mélységű medencéből álló medencesor), két szauna, kispályás futballpálya, kézilabdapálya, négy tenispálya és erdei sétány.

Művelődési, szórakoztató, sport és rekreációs programok

A Junaković gyógyfürdőből kirándulásokat szerveznek Apatinba, Zomborba és Szabadkára, a programban városnézés, színház-, múzeum- és képtárlátogatás van foglalva. A legkisebbek számára állatkert-látogatást szerveznek.

A Duna közelsége számos rendezvény megszervezésére ad lehetőséget, ezért gazdag az idegenforgalmi kínálata. Júliusban Apatinban megszervezik a halászeszteteket – ehhez a rendezvényhez hangversenyek, népi együttesek fellépései, sportversenyek, horgászversenyek és Aranybogrács néven halpaprikás-főző verseny járul.

RUSANDA GYÓGYFÜRDŐ

– FIZIKOTERÁPIÁS ÉS REHABILITÁCIÓS SZAKKÓRHÁZ, MELENCE

23270 Melence

Tel./fax: 023/731-050, 731-075

www.banjarusanda.co.yu

banjarusanda@ptt.yu

Alapítója

Vajdaság Autonóm Tartomány Végrehajtó Tanácsa.

Fekvése és közlekedési összeköttetései

A Rusanda fürdő Bánát középső részén Nagybecskerek községben, az azonos nevű tó partján fekvő aktív gyógyfürdő és üdülöhely. A gyógyfürdőbe a Belgrád-Nagybecskerek-Kikinda vagy az Újvidék-Kikinda felé vezető úton, valamint vasúton lehet eljutni.

Természetes gyógyító tényezője

A Rusanda gyógyfürdő 130 éves hagyománnyal rendelkezik a tóban levő ásványi gyógyiszap (peloid) gyógyító hatását illetően, amely az egyik legegészségesebb természeti környezetnek számít hazánkban. Az iszapon kívül a gyógyfürdőben alkalmazzák még a 32°C hőmérsékletű forrásvizet.

Orvosi javallatok és a kezelés

A fürdő alaptervekenysége az orvosi rehabilitáció és a központi és periférikus idegrendszer betegségeinek, elsősorban felnőtt paraplégiás és hemiplégiás betegeknek a kezelése, csont-, izom és ízületi betegségek és sérülések kezelése, érrendszeri betegségek és gyermekkori deformációk kezelése.

A rehabilitáció csoportmunkában folyik, különféle diagnosztikai és terápiás módszerekkel: kineziterápia, hidrokineziterápia (gyógymedencében), víz alatti masszázs, galvánkád, helyi és váltott fürdő ásványvíz alkalmazásával, fototerápia, ultrahangos terápia, paraffinpakolás és peloterápia, lézer- és mágneses terápia.

Kapacitása

A fürdő járóbeteg-rendelés és fekvőbeteg-ellátás formájában nyújtja szolgáltatásait. A fekvőbeteg-részleg kapacitása 400 ágy, amelyek több épületben vannak elhelyezve, kettő közülük új, háromcsillagos pavilon, két- és háromágyas szobákban összesen 150 ágygal. Lehetőség van még magánházakban való elhelyezésre, közben a fürdő szolgáltatásainak igénybevételére is.

A gyógykezelésen kívül a látogatók a gyógyfürdőt megelőzőként is használhatják. Ilyen értelemben rendelkezésükre áll a termálvizes medence, szauna, a közelben pedig sportközpont, ahol kispályás labdarúgás, kosárlabda, röplabda és tenisz választható. A fürdőben gyógyászati témakörű szaktanácskozásokat és szimpóziumokat is szerveznek.

Művelődési, szórakoztató, sport és rekreációs programok

A Rusanda gyógyfürdő sík területen fekszik tóval, szőlőskertekkel, nagy parkfelülettel és erdővel övezve. A parkot gyalogos ösvények szelik át, amely sétára és rekreációra szolgál. A fürdő közelében vannak sportpályák, de közvetlenül a fürdőből kirándulásokat is szerveznek Óbecsére a méntelepre, a Császártó természeti rezervátumába és az écskai halastóra.

Nyaranta a fürdőben hagyományos népzenei koncerteket, néptáncokat és színházi előadásokat rendeznek, a tél viszont az ünnepek ideje: a szilveszterezés, a pravoszláv naptár szerinti újév köszöntése, a Szent Sava-napi bál.

A PALICSI-TÓ – REKREÁCIÓS ÖVEZET

PALICS-LUDAS KÖZVÁLLALAT

24413 Palics

Néphősök parkja 9.

Tel./fax: 024/753-121, 753-474

www.palic.co.yu

ip.palic@tippnet.co.yu

Palics alapján véve nem gyógyfürdő, de mivel a tó alján van termálvíz-forrás és gyógyhatású iszap, mindenképpen megérdemli, hogy a gyógyfürdő útirányok keretében egységes idegenforgalmi vonzerőként említsük meg.

Fekvése és közlekedési összeköttetései

Palics település és a tó Vajdaság északi részén fekszik, 8 km-re Szabadkától. Palicsra a Belgrád-Újvidék-Szabadka-Budapest autóúton, a Szabadka felé vezető nemzetközi vasúton, vagy helyi szállítóeszközökkel lehet eljutni.

A Palicsi-tó átlagban 650 m széles és 8 km hosszú. Átlagos mélysége 1,5-2 m. A tó négy szektorra van felosztva, a legnagyobb szektor idegenforgalmi célokra szolgál. A tó partján gyönyörű régi park, állatkert, a facölöpökre épült női strand, a nagy férfi strand, a szabadtéri színpad helyezkedik el, amelyet film- és zenei fesztiválok megrendezésére használnak. A tó számos lehetőséget nyújt a vízi sportok üzésére (úszás, evezés, szörfözés, vitorlázás).

Természetes gyógyító tényező

A föld alatti forrásokból feltörő víz hőmérséklete 25°C. Reumatikus és neurológiai betegségek kezelésére alkalmas. Palics valamikor gyógyfürdőként működött és egyike a legrégebbieknek Vajdaságban. 1815-ben alapították. Sajnos, a múlt évszázad derekán a fürdőt becsukták, a termálvizet pedig a medencék feltöltésére használják.

Kapacitása

Palicson két négycsillagos szálló van – a *Park* és a *Jezero* (Tó), amelyekben 160 ágy áll rendelkezésre. A szállók 7 km távolságra vannak Szabadkától. Mindkét szálló a parkban épült, mindössze 50 m távolságra a tótól. A vendégek számára számtalan szolgáltatás kínálnak: őrzött parkolóhelyek, orvosi szolgáltatások, masszáz, 33 °C hőmérsékletű termálvízzel feltöltött medence (május 1-jétől szeptember 15-éig van nyitva). A szállók közelében van a férfi és a női strand.

Az idegenforgalmi kínálatok közé tartozik a számos vendéglátóipari létesítmény is, mint pl. a Kisvendéglő, a hat konferenciaterem, a Halászcserda a tó partján, a Tenisz Klub pizzeria, gazdag spagetti, lasagne és pizza választékkal, a négycsillagos Viktoria Villa étterem, a Fontana étterem és a kínai étterem.

A kínálatok közé tartozik még három autós-kemping bungalókkal, lakókocsikkal és sátorhelyekkel. A magánházaknál különféle kategóriába sorolható 100 szoba áll rendelkezésre. A látogatók bővebb információt a Palics-Ludas Közvállalat idegenforgalmi tájékoztatóközpontjában kaphatnak.

VILLA BREG SZÁLLÓ, VERSEC

Kapcsolat: www.villabreg.com

A szálló Vajdaság délkeleti részén, a Verseci-hegy zöld lankáin helyezkedik el, így már magában a környezet is vonzó légkör a wellness tartalmakhoz. A gyönyörű helynek, de a város más történelmi jelentőségének is köszönhetően a szálló a természetes légkör szépségeiben

kellemes menedékhelyek feltárását és úgyszintén a gazdag történelmi tárházból az érdekes mesék varázsát kínálja.

A Villa Breg a rendkívül vonzó gyógyfürdő használatát is kínálja, amelyben két medence van, a belső melegített vízzel és a külső. Ezenkívül két víz alatti masszázsszra szolgáló kád, a legkorszerűbb felszereléssel ellátott fitness-terem, két finn szauna, török gőzfürdő, két masszázsszra szolgáló szoba, szolárium, két meditációs szoba és kávézó van a szállóban. A szálló kínálatához tartozik még a terápiás és relaxációs célú masszázs is.

Külön attrakciót jelent még ebben a létesítményben a masszázsfelszereléssel ellátott nyitott medence, amely a létesítménnyel együtt 170 m tengerszint feletti magasságon helyezkedik el. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a látogatók úszás közben élvezzék a város látképét és a végeláthatatlan bánáti síkságot.

Tekintettel arra, hogy a wellness úgy testi, mint lelki jólét, elkerülhetetlen itt megemlíteni a régi régészeti lelőhelyek, Versec város, a középkori tornyok, az híres kolostorok, templomok és a messzeföldön híres verseci szőlőhegy megtekintését is.

A TEMERINI GYÓGYFÜRDŐ

Ez a fürdő az Újvidék melletti Temerin településen van, amely nem a szó szoros értelmében jelent gyógyfürdőt. Ugyanis, van egy termálforrás, amelynek hőmérséklete 29°C, és jelenleg a medence feltöltésére szolgál (a nyitott medence csak a nyári hónapokban működik). A termálvíz jól tesz a reumatikus megbetegedéseknek, a különféle sérüléseknél, töréseknél és a csont- és ízületi rendszeren végzett műtét utáni állapotnál. A gyógyfürdő épülete 1915-től 1978-ig magánkézen volt, amikor elavult felszerelése miatt bezárták.

Manapság csak egy kis gyógyfürdői orvosi rendelő van, amelyet kizárólag a helyi lakosság vesz igénybe. Van orvos, aki megvizsgálja a betegeket és kiírja a terápiát, a költségeket pedig az egészségügyi biztosító fedezi. Fekvőbeteg-ellátás nincs.

Rekreációs célokra kívül a vizet lakások fűtésére, üvegházak melegítésére is fel lehet használni, amelyeket a terv szerint a medence melletti parkban kellene kiépíteni.

Egyes tervek magukban foglalják a sport és rekreációs komplexum kiépítését is a közeljövőben, amelyben ásványtartalmú termálvizet fognak használni. Ennek a komplexumnak a keretében az egészségüket javítani vagy egyszerűen a termálvíz áldását élvezni óhajtó emberek számára wellness- programokat is terveznek.

A nagy temerini gyógyfürdő és idegenforgalmi komplexum kiépítése annál is inkább kedvező lenne, mert a 10. korridor közelében van, a Belgrád-Budapest útvonalon. Ezenkívül a Duna és a Tisza menti övezetek közötti tranzit helyzet a beruházók befektetéseinek értékét is növelné.

AZ ÓBECSEI GYÓGYFÜRDŐ

Ez a fürdő Óbecse központjában van, 500 m-re a Tisza folyótól. A termálforrások képezik Óbecse legjelentősebb természeti erőforrásait, mivel 63,5°C hőmérsékletüknel fogva a legmelegebb vizek közé tartoznak Szerbiában.

Termálvizeinek köszönhetően Óbecse városnak 1904-től van közfürdője. Ma a fürdő helyett gyógyfürdő üzemel, amelynek tözsomszédságában sport- és rekreációs központ és faiskola van, de itt épült fel nemrégén a *Bela lađa* (Fehér Hajó) Szálló is. Ezek nagyon attraktív helyek mindazok számára, akik számára élvezet szabad idejüket a folyó partján eltölteni. Maga a fürdő terápiás programokat is kínál, jelenleg teljes egészében a városi egészségügyi szervezet irányítása alatt áll, ami azt jelenti, hogy a terápiákat csak egészségügyi biztosítással rendelkező egyének vehetik igénybe.

A gyógyfürdő közelében vannak nyitott és fedett medencék, amelyeket a termálforrásokból töltönek fel. A termálvizet a gyógyfürdő és a szálloda (háromcsillagos) fűtésére is használják.

A közeljövőben tervben van az óbecsei gyógyfürdő idegenforgalmi fellendítése, amely a következő szakaszokban zajlana:

- rehabilitációs központ megnyitása szívbetegek számára,
- szállókomplexum
- sportkomplexum,
- wellness komplexum,
- aquapark,
- komplexum a sportolók fizikális rehabilitációjára.

Óbecsétől 12 km távolságra, a múlt évszázad húszas éveiben Bogdan Dunderski, a gazdag és tekintélyes vajdasági nagybirtokos védnöksége alatt kastély épült, amelyet ma a kétsillagos *Fantast* Szállóvá alakítottak át, lehetőség van megtekintésére, és ott-tartózkodásra is.

Információ-források:

Vajdaság Autonóm Tartomány Képviseelőháza (2005), Vajdaság gyógyfürdői, Újvidék

www.udruzenjebanja.co.yu

www.banja-junakovic.co.yu

www.infopalic.co.yu

www.hotels.co.yu

www.becej.co.yu

www.villabreg.com

